

Vento & Pernu

TYÖLLISYYDEN ASIAANTUNTIJAT

Keski-Uusimaa TE25 esiselvitys
TIIVISTELMÄ

Koonti uudistukseen liittyvistä kuntien tavoitteista

Poimittu kuntien strategioista, talousarvioista ja tämän vuoden toimintasuunnitelmasta

Keski-Uudenmaan kuntien strategiset tavoitteet ovat linjassa keskenään. Niitä voidaan hyödyntää TE25 valmistelussa, vaikka ne on tehty kuntien nykyisiin tehtäviin.

Keskeisiä nostoja tavoitteista:

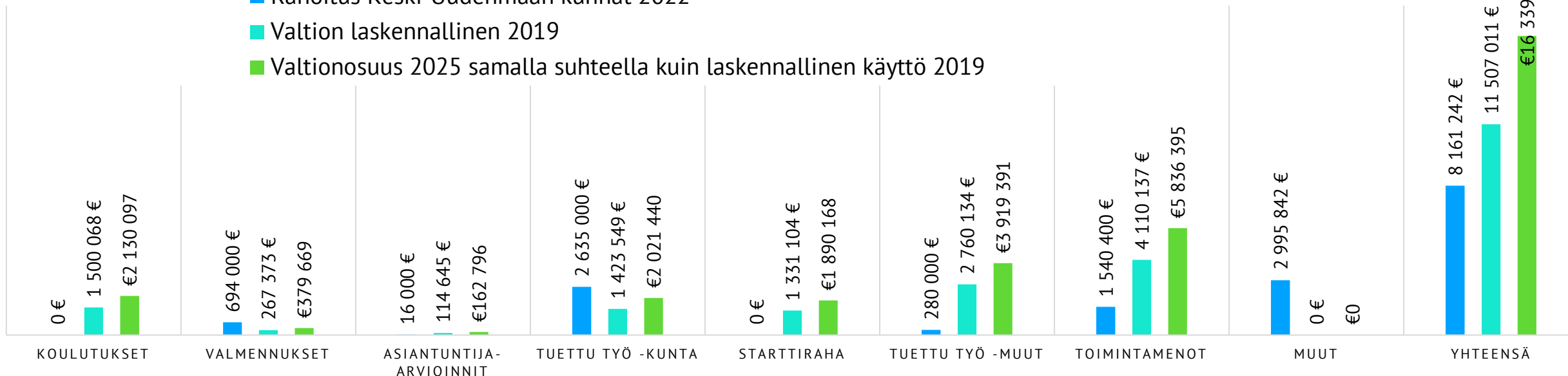
- Kohtaanton vastaaminen
- Jatkuva oppiminen
- Työpaikkoja ja yrityksiä ja työnantajien tukeminen
- Kotoutuminen toimivaa
- Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut
- Osallisuuden toteuttaminen ja hyödyntäminen
- Hyvinvointialue yhteistyö ja eriarvoistumisen torjuminen
- Nuoret ja pitkäaikaistyöttömät painopisteenä
- Digin hyödyntäminen

Työllisyysalue Keski-Uusimaa skenaario

Keski-Uudenmaan TE25 esiselvitys

Siirtyvien tehtävien valtionosuus ja kuntien omat panostukset

- Rahoitus Keski-Uudenmaan kunnat 2022
- Valtion laskennallinen 2019
- Valtionosuus 2025 samalla suhteella kuin laskennallinen käyttö 2019

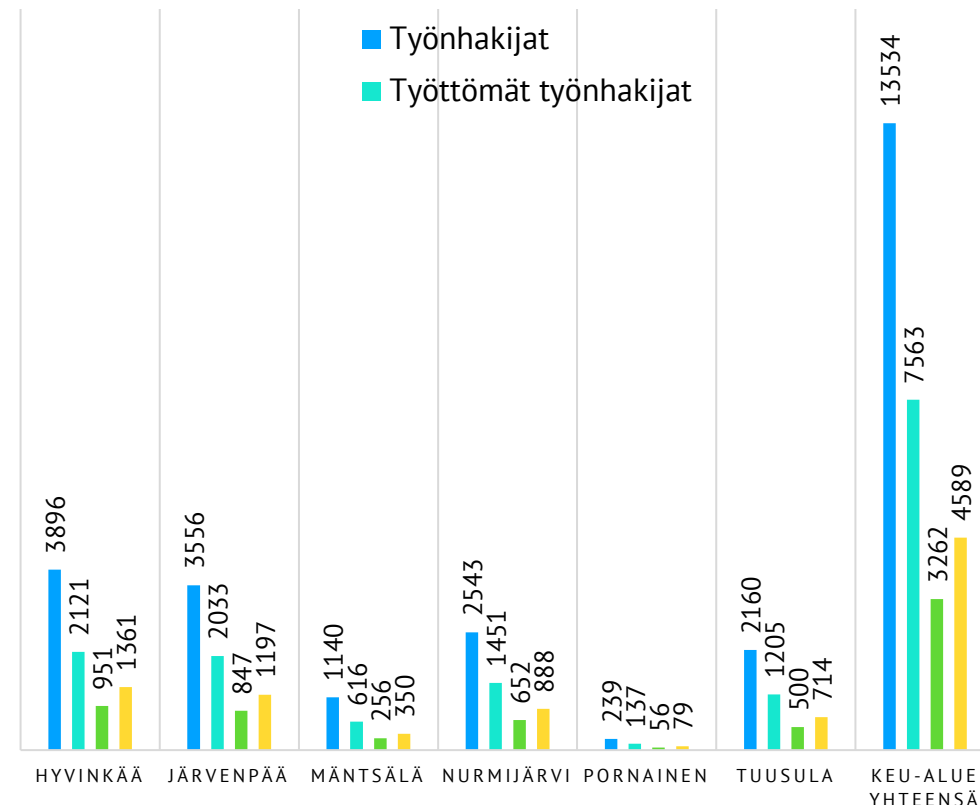

- Talouden kannalta Keski-Uudenmaan työllisyysalue olisi vahva kokonaisuus. Siirtyviin tehtäviin tuleva valtionosuus oli 16,3 miljoonaa euroa ja kuntien omat panostukset uudistukseen liittyvissä palveluissa ennakkolaskennan mukaan 6 miljoonaa euroa.
- Alueen kunnat tulevat saamaan yleiskatteellista valtionosuusrahoitusta tämän hetken tietojen mukaan noin 4,8 miljoonaa euroa enemmän kuin valtion on käyttänyt alueella kunnille siirtyviin palveluihin. Lisäys on merkittävä.
 - Valtionosuus tulee yleiskatteellisena. Kustannusten nykyinen taso tai kohdistuminen palveluihin ja toimintamenoihin ei sido kuntia.
- Tuleva valtionosuus suhteessa aiempaan määrärahojen kohdistumiseen alueelle mahdollistaa toiminnan uudistamisen ja laajentamisen ja tuleva valtionosuus osoitetaan siirtyvään tehtävään.
- Valtionosuudessa on kuitenkin huomattava, että sen lopullinen määrä määräytyy vasta tulevien vuosien valtion talousarvioiden valmistuessa.

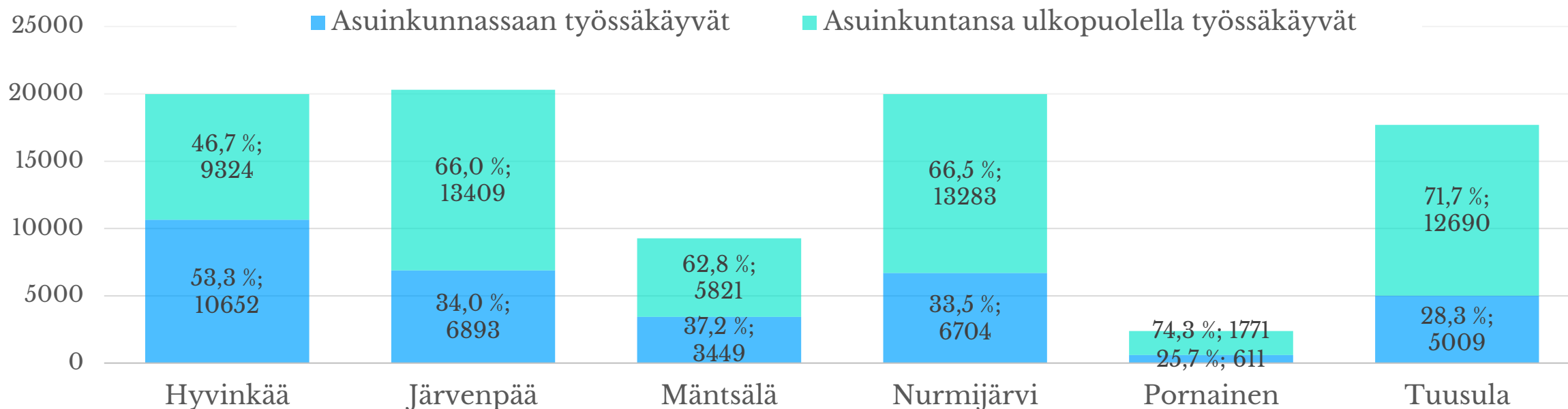
Alueen vaikutus palveluvalikoimaan

- Keski-Uudenmaan kunnista suurimpien kuntien asiakasmäärät mahdollistavat oman järjestämisvastuualueen siten, että tehtävistä on mahdollista selvitä.
- Yleisesti asiakasmäärältään suurempi alue mahdollistaa erikoistuneemmat palvelut, koska asiakasmassa mahdollistaa palveluiden erikoistumisen ja nopean tarjoamisen (jos kyseessä on ryhmämuotoinen palvelu).
 - Ryhmät täyttyvät nopeammin, vaikka niihin huomioidaan useampia muuttuja; ala, koulutusaste ja -ala, työttömyyden pituus, kieli, työura ja palvelun tavoite jne.
 - Palveluita voidaan hankkia myös henkilökohtaisiin palveluihin erikoistuneempina, kun palvelutarpeet eivät ole yksittäisiä.
- Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on kuitenkin huomioitava, että palvelutuotannon osalta palvelut voidaan hankkia tai tuottaa yhdessä ilman yhteistä järjestämisvastuuta.
 - Tällöin kuitenkin sopimisen määrä ja siten todennäköisesti työmäärä kasvaa.
 - Yhteistyössä on myös päätettävä esimerkiksi mikä kunta toimii hankintayksikkönä, jos tehdään yhteisiä palveluhankintoja ja kuinka kustannukset jaetaan.
 - Yhdessä järjestettäessä verkoston koordinointi on keskitetympää. Tämä voi olla helpompi verkoston hyödyntämisessä palvelutuotannossa kuin yksittäisten kuntien järjestämisvastuualueet. Parempi verkoston koordinointi tarkoittaa parhaimmillaan parempia palveluita asiakkaille ja monipuolista rahoitusvirtojen hyödyntämistä. Miten alueen kuntarajat ylittävää verkostoa/työllisyyspalveluiden ekosysteemiä voisi koordinoida erikseen?

HENKILÖASIAKKAIDEN MÄÄRÄ

Pendelöinti alueella (2020) ja sen vaikutus järjestäytymiseen

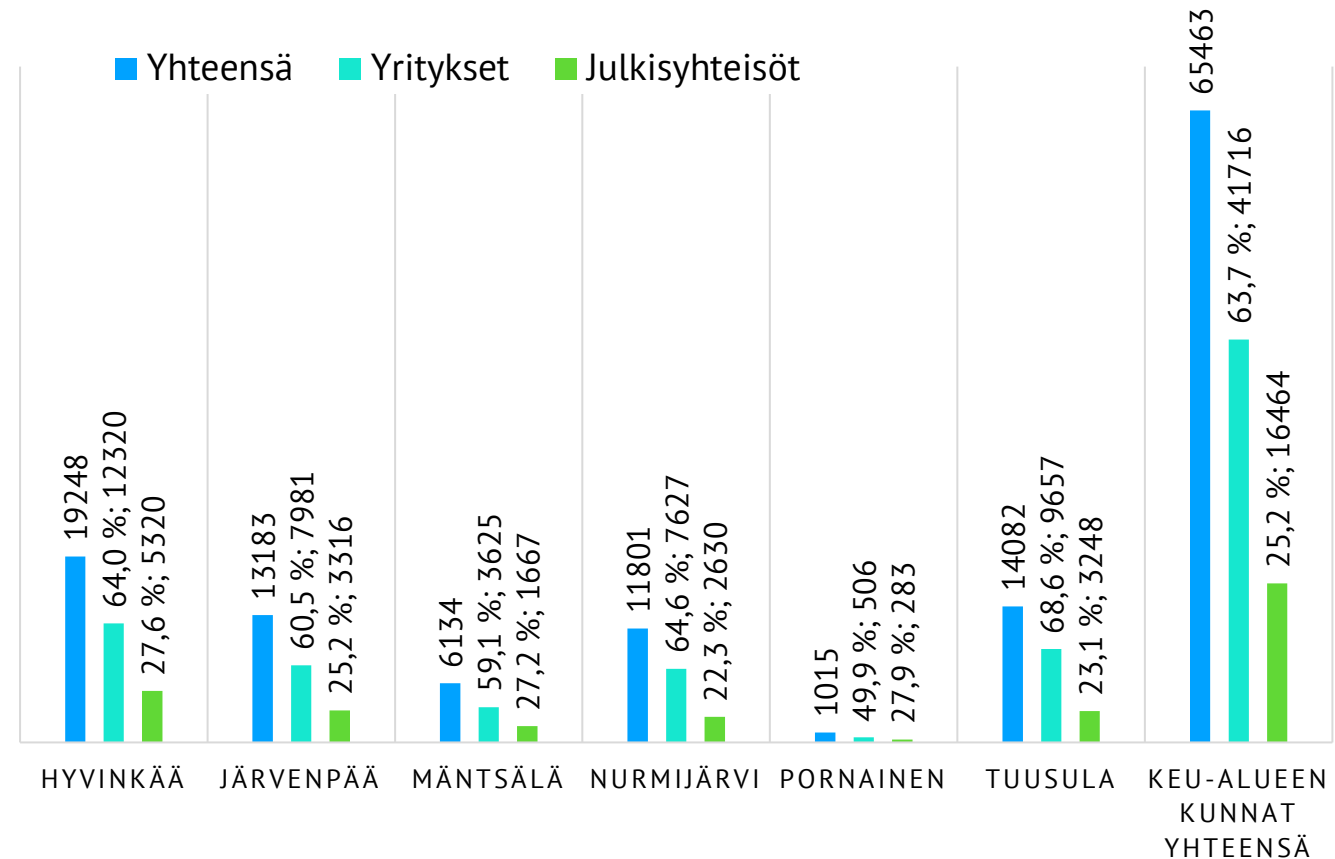

- Kunnat eivät itsesään muodosta työssäkäyntialueita. Työvoiman liikkuvuuden varmistamiseksi myös tulevaisuudessa ja työnantajille koko alueelta työvoiman tarjoamiseksi tulee tehdä yhteistyötä myös tulevaisuudessa. Työvoimaa on pystyttävä tarjoamaan joka tapauksessa työllisyysalueiden välillä (asiakastietojen näkyvyys, palveluiden tarjoaminen ja niihin liittyvät päätökset), joten yhteistyö tulee vaatimaan todennäköisesti esimerkiksi sopimuksia yhteisistä viranhaltijoista.
- Yhteistyön tarve on Keski-Uuttamaata suuremmalle alueelle etenkin pääkaupunkiseudun suuntaan. Jos Keski-Uudenmaan kunnat tekevät yksin niiltä osin kuin mahdollista, on niiden neuvotteluasema asiakasprosesseihin liittyen pienempi kuin yhdessä suhteessa pääkaupunkiseudun suuriin kaupunkeihin.
- Jos kunnat tekevät tehtävää yksin, yhteistyön ja sovittavien asioiden määrä kasvaa.

Työnvälitys ja kohtaantoon vastaaminen ⁷

- Pääosaan alueella avoinna oleviin työpaikkoihin on ylitarjonta alueen omista työnhakija-asiakkaista. Työnvälitystä on tällöin käytännössä tehtävä suhteessa muun työssäkäyntialueen työpaikkoihin. Mahdollinen ongelma tässä liittyy siihen, että jokainen työvoimaviranomainen tarjoaa omaa asiakaskuntaansa avoimiin työpaikkoihin ja menetelmät ja keinot tehtyyn työnvälitykseen jäävät tehottomiksi. Tämä voidaan ratkaista toimivilla yhteistyöratkaisuilla.
- Muutamalle alalle (avustavat keittiötehtävät ja teollisuuden kokoonpanijat) ei löydy työnhakijoita KEU-alueen omasta asiakaskunnasta. Tällöin näiden alojen kohtaanto-ongelma jää huonossa tilanteessa sen varaan, että muut työllisyysalueet tekisivät vaikuttavaa työnvälitystä suhteessa KEU-alueen avoimiin työpaikkoihin.
- Joissain ammateissa KEU-alueella ei ole yhtään avoimia työpaikkoja.
- Kohtaanto-ongelman onnistunut ratkaiseminen edellyttää yhteistyötä **kaikkien työssäkäyntialueen työllisyysalueiden** kesken.

TYÖPAIKKOJEN (KAIKKI) MÄÄRÄ ALUEELLA (2020)

SWOT: Keski-Uusimaa työllisyysalueena

- Onnistuessa suurempi alue on parempi asiakkaille
 - Alue on tarpeeksi suuri erikoistuneisiin palveluihin ja viranomaistyöhön
 - Yhteinen koordinaatio palveluissa, verkoston palveluiden tehokas hyödyntäminen
 - Asiakkaille selkeä kokonaisuus
- Alue hyötyy rahoituksen uudistumisesta – resurssit uudistaa palveluita suuresti menettämättä nykyisen keskitetyn mallin hyötyjä
- Yhteinen järjestämisvastuu tarjoaa pysyvän kehikon asioista sopimiseen verrattuna yksittäisiin sopimuksiin

Vahvuudet

Heikkoudet

- Yhteistoiminnan ohjauksen haasteet
- Työttömyysturvan maksuosuus jää eri taholle kuin palveluiden tarjoaminen ja koordinointi
- Ei selkeää keskuskaupunkia, joka olisi muita suurempi ja siten johtaisi valmistelua ja olisi selkeä alueen veturi ja vastuukunta

Mahdollisuudet

Uhkat

- Toimijana suuri:
 - Hyvinvointialueeseen vaikuttaminen
 - Neuvottelukumppani yhteistyössä pks-kaupungeille, jolloin työssäkäyntialueella toimiva työnvälitys ja palvelut kokonaisuudessaan.
 - Houkutteleva työnantaja nykyisille valtionhallinnon työntekijöille
 - Toiminta ei kiinni yksittäisistä henkilöistä ja heidän osaamisesta
- Huomioida heikommassa asemassa olevat asiakkaat ja tehdä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa, kun sama alue
- Kuntien rooli onnistuessaan hyvä ja monipuolinen; ohjausvaikutus myös omalla palvelutuotannolla.
- Kunnat tasakokoisia; aitoa yhteistyötä

- Työllisyysalueesta tulee liian itsenäinen suhteessa kuntiin
 - Kustannuksiin ei voi vaikuttaa. Maksajan rooli.
 - Työttömyysturvan maksuosuus irrallaan järjestämisvastuusta
- Mikäli johtamista ja prosessia ei määritellä tarkasti, on malli vaarassa epäonnistua jo valmistelun/sopimisen/neuvottelun yhteydessä.
- Kuntien rooli viranomaistyössä ja palveluissa jää minimaaliseksi, jos alueen roolista tehdään suuri
- Talouden kiristyessä palvelut voivat vähetä myös työllisyysalueella.
- Haaste omistajaohjauksen onnistuminen
- Paikallistuntemus jää heikoksi
- Viestintä sekavaa, jos kuntien ja työllisyysalueen roolit päällekkäisiä eikä viestinnässä onnistuta

Työllisyysalueen roolista

- Yksittäisille kunnille tulee jättää tarpeeksi liikkumatilaa
 - Työllisyysalueen tulee kuitenkin pystyä selviytymään sen lakisääteisistä tehtävistä
- Mitä enemmän kunnille jättää liikkumatilaa tehtävässä sitä enemmän se vaatii sopimiselta
 - Liikkumatilan tulee olla kunnille selvä; miten kunta voi panostaa haluamiinsa asioihin?
 - Miten asian saisi sovittua osana työllisyysalueen perustamista?
- Mitä enemmän työllisyysalueen vastuulla on asioita sitä vahvempaa ohjausta alue vaatii
- Kustannusten jaon tulee olla kunnille selvä
- Viestinnässä tulisi olla yhteinen linja ja sen tulisi olla asiakkaille selkeää
- Palvelut tulee varmistaa ja tuottaa paikallisesti niiltä osin kuin se on tarpeellista
- Tavoitteiden tekemisessä ja neuvottelussa voisi tehdä mallin siirtymäajalle sekä, miten se muokkautuu onnistuneen siirtymän jälkeen
- Uudistuksessa tulee olla mahdollisuus tehdä asiat toisin kuin tähän asti. Tämä tulee huomioida jo järjestäytymisessä.

Kuntien roolia ja liikkumatilaa kokonaisuudessa hahmotettu sivulla [Kunnan rooli TE2024-palvelukokonaisuudessa](#).

Esimerkki: Työllisyysalueen ja työllisyysalueen kunnan roolin ja liikkumatilan tulkintaa

Kunnan A lisäsatsaukset ja tavat:

Viranomaistyön vahvistaminen mahdollista yli työllisyysalueen perustason. Esimerkiksi pienemmät asiakassalkut henkilöasiakastyössä.

Kunnan koordinoimat työllistymistä tukevat palvelut asukkailleen. Esimerkiksi hankinta, omatuotanto, toiminnan avustaminen.

Mahdollisuus hyödyntää alueen koordinoimia palveluita, jos kustannuksista sovitaan niin.

Kunnan B lisäsatsaukset ja tavat:

Voivat poiketa kunnan A lisäsatsauksista tai niitä ei ole pakko tehdä ollenkaan.

Liikkumatiila voi olla myös toimintatapa: Työllisyysalueen kanssa sopimalla kunnan asukkaille esimerkiksi eri kärkipalvelut kuin kunnan A asukkaille. Yhdenvertaisuuden varmistaminen voi rajata tätä liikkumatilaa, muttei estää kokonaan, jos perustaso on alueen sisällä yhdenvertainen.

Työllisyysalue:

Kaikille yhteinen ”lakisääteinen” perustaso palveluissa ja sen määrittely yhdessä kuntien kanssa. Kunnilla voi olla rooli perustason tuottamisessa, vaikka se olisi viranomaistyötä, jos niin sovitaan.

Keskitetty palvelut ja kokonaisuuden koordinaatio.

- Työllisyysalue on järjestämisvastuullisena vastuussa palveluiden yhdenvertaisesta saatavuudesta sekä toiminnan laillisuuden valvonnasta. Sen vastuulla on määrittää palveluille perustaso ja tuotantotavat.
- Työllisyysalue voi määrittää tasoja yhdessä kuntien kanssa, jotka rahoittavat alueen toimintaa.
- Yhdenvertaisuus ei sulje pois sitä, että työllisyysalueen kuntien palvelukokonaisuudet eroaisivat toisistaan. Edellisellä sivulla esitetyn mukaisista kunnilla on monia mahdollisuuksia tuottaa määritellyn perustason päälle niin viranomaistoimintaa kuin ”lakisääteisiä” palveluja. Työllisyysalue toimii alustana näille satsauksille.
- Työllisyysalue mahdollistaa kuntien välillä joustavan yhteistyön lisäsatsauksissa ja toimintatapojen kehittämisessä. Työllisyysalue voi ottaa myös parhaat tavat toimia osaksi omaa toimintaansa yhteisellä päätöksellä.
- Työllisyysalueen ei siis tarvitse tarkoittaa täydellistä sen alueen kuntien tasapäästämistä yhdenvertaisuuden nimissä.
- Edellisellä sivulla on esitetty kuntien mahdollisuudet niin viranomaistyön kuin palveluiden tuottamiseen. Vaikka kunta siirtäisi järjestämisvastuun sopimuksella työllisyysalueelle, se voi edelleen sopia minkä tahansa osan tuottamisesta asukkailleen haluamallaan tavalla, kunhan palveluiden yhdenvertainen saatavuus ”perustason” osalta ei vaarannu.

Alueen toimijat ja niiden suhde valmisteluun ja toimintaan – työllisyyspalveluiden ekosysteemi

Keski-Uudenmaan TE25 esiselvitys

Mallikuvaaja: tehtävien uudelleenrakennus kuntiin 12

Kuntien palvelut

Työnhakijan tieto- ja neuvontapalvelut

Tähän kytkeytyvät ratkaisut, päätökset ja ohjaaminen

Kunnan omat satsaukset kuntakokeiluun

Kunnan omat työnantajapalvelut

Kunnan omat uudistukseen kytkeytyvät palvelut

Uudenmaan TE-toimisto

Työnhakijan tieto- ja neuvontapalvelut

Tähän kytkeytyvät ratkaisut, päätökset ja ohjaaminen

Työnantajan tieto- ja neuvontapalvelut

Tähän kytkeytyvät ratkaisut, päätökset ja ohjaaminen

Muut TE-toimiston tehtävät suhteessa TE & kuntakokeilun asiakkaisiin

Esim. vuorotteluvapaa, EURES, työttömyysturva, työvoimakoulutusten valinta

Uudenmaan ELY-keskus

Palveluhankinnat

Oikeudellinen tuki

TE-toimiston ohjaus?

KEHA

Tietojärjestelmät

TE-puolen prosessiohjeet

** Suuntaa-antava koonti toimijoiden tehtävistä*

TE-2024 -uudistus

Työnhakijoiden TE2024 –palvelukokonaisuus alueella

Työnantajien TE2024 –palvelukokonaisuus alueella

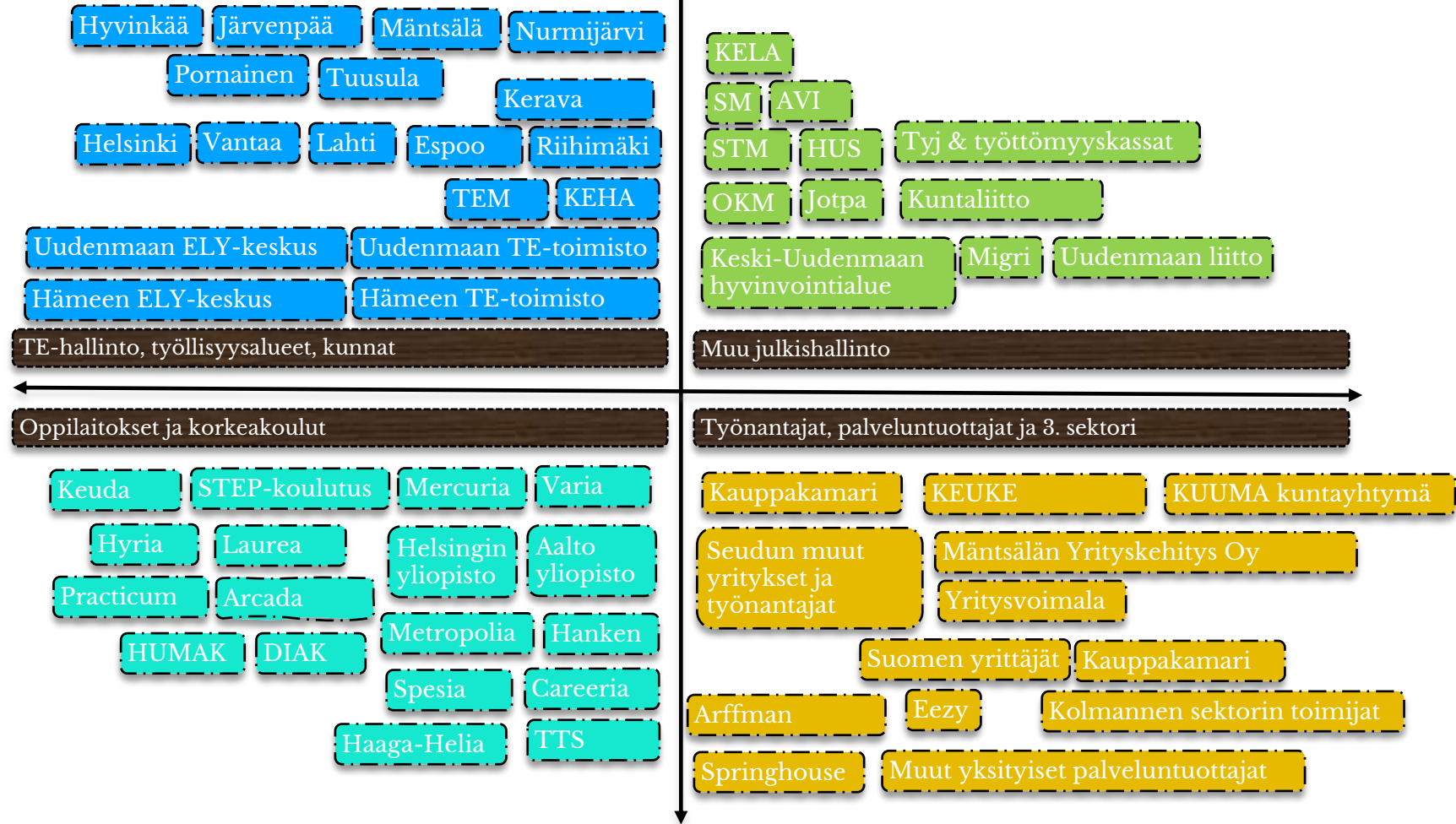
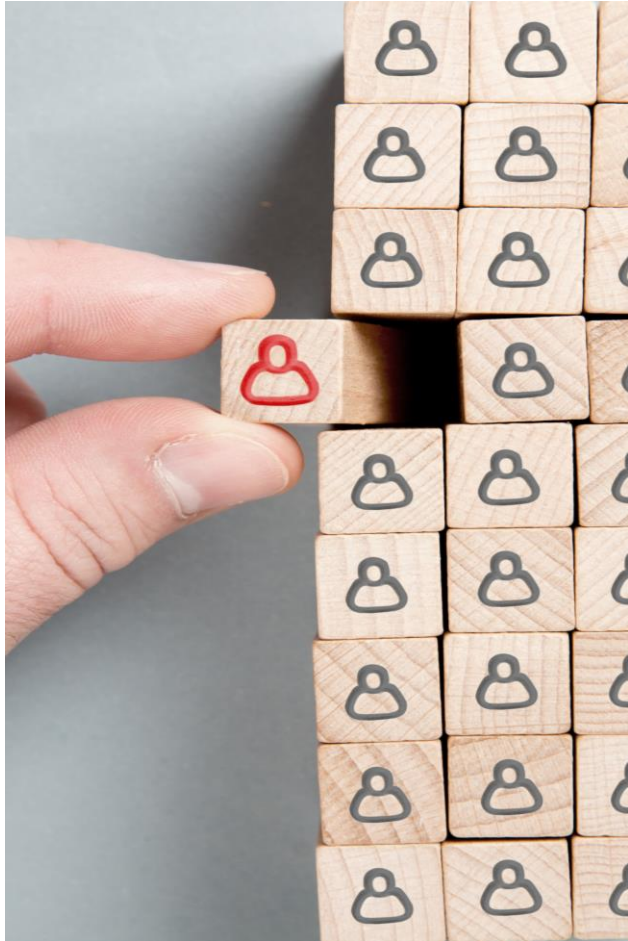
Sidosryhmien palvelutuotanto työnhakija- ja työnantaja -asiakkaille

Kuntien palvelutuotanto työnhakija- ja työnantaja -asiakkaille

Eri toimijoiden mukaanottaminen

- Uudistuksen tavoitteena on hallituksen esityksen mukaan liittää entistä monipuolisemmin palveluita työllisyyden tueksi.
- Keski-Uudenmaan kuntien tavoitteissa yhdistyy kohtaantoon vastaaminen, kustannustehokkuus sekä pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii monipuolista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.
- Lainsäädäntö mahdollistaa palveluiden tarjoamisen *työllistymistä tukevana palveluna* niiden tuottajasta tai rahoituslähteestä riippumatta. Lakisääteiseen työllisyyspalveluun voi siis asiakkaalle liittää lähes minkä tahansa tahon mitä tahansa palvelua, kunhan se tukee asiakkaan työllistymistä.
- Eri toimijoiden oman rahoituksen ja rahoituskanavien hyödyntäminen tekee toiminnasta kustannustehokasta kunnille.
- TE24 palvelukokonaisuuden rakentaminen siten, että se hyödyntää palveluekosysteemiä monipuolisesti vaatii koordinoitua ja eri toimijoiden verkostoyhteistyötä jo valmisteluaikana. Se asettaa myös toiminnan järjestäytymiselle ja resursoinnille uudenlaisia reunaehtoja; [kyse ei ole suoraviivaisesta palvelutuotannon johtamisesta, vaan verkoston koordinoinnista ja hyödyntämisestä työllisyyden edistämisessä.](#)
- [Oma kokonaisuutensa ovat tulevien työllisyysalueiden yhteistyö eli niiden väliset yhdyspinnat. Mitä pienempiä alueet ovat sitä enemmän niiden tulee tehdä keskenään sopimuksellista yhteistyötä.](#)

Keskeisimmät toimijat – työllisyyspalveluiden ekosysteemi

Työllisyys- ja yrityspalveluiden ekosysteemi

15

- Yksittäisen kunnan työllisyysalueratkaisusta riippumatta alueen työllisyys- ja yrityspalveluiden ekosysteemi on alueellinen.
 - Työssäkäyntialueet eivät noudata kuntarajoja.
 - Esimerkiksi toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen ”toiminta-alueet” ei noudata kuntarajoja ja joukossa on osalla alueista muitakin kuin kuntien omistamia toimijoita.
 - Palveluntuottajat ovat yleensä alueella samoja.
 - Yrityksillä ja muilla työnantajilla voi olla toimipisteitä useammassa kunnassa.
 - Hyvinvointialue käsittää aina useamman kunnan.
 - Henkilö- ja yritysasiakkaiden asiointialueet edellisten osalta eivät noudata kuntarajoja.
- Ekosysteemin/palveluverkon rakentamisessa yhteisvalmistelu on välttämätöntä sen tehokkaaksi hyödyntämiseksi toiminnassa.
 - Yhteisellä valmistelulla varmistetaan koko alueen ekosysteemin palveluiden toimivuus vs. erilliset valmistelut, jotka johtavat erilaisiin prosesseihin sekä osaoptimointiin.
- Yhteinen valmistelu on kaikille ekosysteemin toimijoille helpompi kuin usean työllisyysalueen valmisteluun erillinen osallistuminen.
- Yhteinen valmistelu tulee määritellä siten, että se jättää työllisyysalueille myös omaa tilaa toimia suoraan ekosysteemin toimijoiden kanssa.
- Ekosysteemin valmistelussa korostuu yhteistyö:
 - Alueen suurempien kuntien yhteistyö – tai työllisyysalueiden keskuskuntien yhteistyö koskien kokonaisuuden koordinoitua, työllisyysalueiden yhdyspintaratkaisuja ja yhteistä ekosysteemiä.
 - TE-toimiston ja ELY-keskuksen rooli nykyisinä toimijoina on merkittävä ja vaikuttaminen niiden toimintaan onnistuu paremmin kuntien yhteistyönä.
 - Hyvinvointialueen kanssa sosiaali- ja terveystyöpalveluiden ml. kuntouttava työtoiminta ja TYP-toiminta osalta.
 - Koulutustoimijat; Uudenmaan alueella on paljon koulutustoimijoita, joiden palveluita tulee hyödyntää kohtaantoon vastaamiseksi.

Työllisyysalueiden välisten yhdyspintojen valmistelu

- Työllisyysalueratkaisuissa tulee todennäköisesti jäämään merkittäviä yhdyspintoja viereisten työllisyysalueiden kanssa sitä enemmän mitä pienempiä alueet ovat työvoimamäärältä ja alueeltaan: esimerkiksi hankinnat, työnantajapalvelut, muutosturva, työvoimakoulutukset.
- Valmistelu ja aikanaan operatiivisen toiminnan ratkaisut heijastuvat myös viereisten alueiden kykyyn hoitaa siirtyvää tehtävää, työllistymiseen alueella sekä yritysten työvoiman saatavuuteen laajemmalta alueelta.
 - Yhdyspintojen toimivuuden osalta korostuvat etenkin yrityspalvelut, koska yritykset toimivat aluerajojen yli sekä työvoimakoulutukset, joihin voi hallituksen esitykset mukaan osallistua yli järjestämisvastuun rajojen.
 - Yhdyspintojen toimivuudessa tulee huomioida, että asiakastietojen näkyminen vaatii viranomaisroolin ja siten siihen liittyvät sopimukset yhteistyöstä järjestämisvastuullisen kanssa. Viranomaisroolia voi hoitaa työllisyysalue, työllisyysalueen kunta tai toinen työllisyysalue tai sen kunta.
- Jo valmisteluvaiheessa ja kuntaneuvotteluiden rinnalla tulee varmistaa, että päätettävien työllisyysalueiden yhdyspinnat tullaan huomioimaan valmistelussa, toimeenpanossa ja toiminnassa tarvittavilta osin. Tällä varmistetaan myös alueen esitysten kelpaaminen valtiolle eikä perälautapäätöksiä tarvita.
- Työllisyysalueiden välisten yhdyspintojen valmistelun osalta oman haasteensa tekee se, kenellä on mandaatti edustaa vielä perustamattomia alueita niiltä osin kun ne ovat useamman kunnan työllisyysalueita eikä niissä ole vahvaa keskuskaupunkia?
- Yhdyspintavalmisteluihin tulee varata aikaa, koska osin kyse on neuvottelusta ja siitä, miten asiat tehdään käytännössä.

Työllisyysalueiden väliset yhdyspinnat

Vaikka Keski-Uudellamaalla päädyttäisiin koko alueen kattavaan työllisyysalueeseen, on sen hyvä tämän hetken arvion mukaan tehdä yhteistyötä pääkaupunkiseudun työllisyysalueiden kanssa sopimukseen perustuen. Yhteistyön hyödyt olisivat samat, vaikka kunnat päätyisivät tekemään järjestämisvastuuratkaisuja pienempinä alueina, mutta tällöin niiden painoarvo voisi jäädä pienemmäksi suhteessa pääkaupunkiseudun suuriin kaupunkeihin ja sopimisen määrä kasvaisi.

1. Työnantajayhteistyö: Vain sopimuksellinen yhteistyö mahdollistaa tämän hetken arvion mukaan esimerkiksi toimivan työnantajayhteistyön siten, ettei työnantaja joudu asioimaan useamman työllisyysalueen kanssa. Taustalla on tarve työnhakijoiden asiakastietojen näkymiselle työssä. Työnhakijoiden asiakastiedot näkyvät vain vastuuviranomaiselle eli järjestämisvastuulliselle taholle.
2. Palveluhankinnat ja niihin liittyvä valvonta ja seurannat sekä kehittäminen: Palveluhankinnoissa on saavutettavissa skaalaetuja ja monipuolisempia palveluita yhteisellä kilpailuttamisella. Markkina ja palveluntuottajat ovat alueella samoja. Tehtävä on tällä hetkellä keskitetty ELY-keskukselle siirtyvien tehtävien osalta ja yhteistyöllä voidaan myös varmistaa osaamisen kerryttäminen alussa eri organisaatioihin.
3. Maksatustehtävät: Erilaiset tukien maksatukseen ja takaisinperintään liittyvät tekniset tehtävät.
4. Esimerkiksi merityönvälitys sekä erikoistumista vaativat asiantuntijatehtävät, jotka jäävät pieneksi Keski-Uudellamaalla. Tätä esimerkiksi nimettyä tehtävää hoidetaan tällä hetkellä Turusta koko maahan keskitettynä tehtävänä muutaman henkilön voimin.
5. Oikeudellisen tuen tehtävät. Siirtyviin tehtäviin liittyy lainsäädännön tulkintaa, jota hoidetaan tällä hetkellä keskitettynä tehtävänä Uudenmaan ELY-keskuksessa koko maahan. Palvelu säilyy myös valtakunnallisena, mutta kunnat eivät voi jäädä valtion tulkintojen varaan.
6. Tekniset ratkaisut työn ja asiakkaiden tukena: Esimerkiksi Helsinki-vetoinen Uudenmaan palvelutietovaranto ja sen tekninen käyttöliittymä. Projektissa on tällä hetkellä mukana kaikki Uudenmaan työllisyyskokeilut.

Sekä edunvalvonnallista yhteistyötä:

1. Suhteessa valtioon rahoitus-, tietotekniikka ja lainsäädäntöasioissa. Alueena Keski-Uudenmaan painoarvo olisi tässä työssä yhdessä suuriin kaupunkeihin verrattava.
2. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin sote-palveluiden osalta.

Työllisyyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspinnan lainsäädännölliset muutokset

1.1.2023

Työllistymistä edistävän monialaisen palvelun päivitys hyvinvointialueuudistusta varten voimaan.

- Hyvinvointialueen huomioiminen sote-palvelujen vastuullisena.
- Kunnat mukana Keski-Uudellamaalla mukana resurssien puitteissa tarjoamassa työllistymistä tukevia palveluita.
- TYP-verkoston puheenjohtajuus on jäsenkunnilla.
- Kunnilla säilyy työmarkkinatuen kuntaosuusmaksu.

1.1.2025

Monialaisen tuen palveluiden lainsäädäntö uudistuu

- Työvoimaviranomainen johtaa TYP-palvelua ja asiakaskriteerit laajentuvat.
- Ohjaamot osaksi monialaisen lainsäädäntöä – lainsäädännöllisesti erillinen TYP-palvelusta.

Työllisyys- ja yrityspalveluiden siirto kuntiin

2022

Työkanava Oy aloittaa toimintansa vuoden 2022 aikana.

Lisäksi kotoutumislain uudistus vuoden 2023 alusta sekä kotoulottuvuus TE25 valmistelussa.

Hyvinvointialueen yhdyspinnan suhde työllisyystehtävään

- Hyvinvointialueen ja työllisyyspalveluiden yhteistyöstä säädetään laissa monialaisista yhteispalveluista. Tämän velvoittavan lainsäädäntö koskee vain osaa toiminnoista.
- Hyvinvointialueella on lakisääteinen tehtävä työttömien terveystalvuiden tarjoamisesta.
- Työttömillä on väestöä keskimääräistä enemmän terveydellisiä haasteita ja niihin liittyvät riskit kasvavat työttömyyden pitkittyessä.
- Myös sosiaalipalveluiden tarve on työttömillä keskimääräistä yleisempää.
- Työttömät voi jakaa karkeasti kolmeen erilaiseen ryhmään hyte-alueen palvelutarpeiden perusteella:
 - Työttömät, jotka käyttävät hyte-alueen palveluita omatoimisesti.
 - Työttömät, jotka ohjataan hyte-alueen palveluihin konsultatiivisella yleisen tason otteella ja tuella. (ei asiakastietojen vaihtoa)
 - Työttömät, jotka tarvitsevat monialaista työllistymistä edistävää yhteispalvelua. (yhteinen asiakastieto ja -prosessi)

Nykyisen toiminnan kehittäminen kohti vuotta 2025 hyte-työllisyys yhdyspinnassa

- Yhteistä johtamisrakennetta vahvistettava ja selkeytettävä:
 - Lakisääteisen monialaisen johtoryhmän roolin kirkastaminen suhteessa laajemmin monialaiseen toimintaan:
 - Laajentamisen vaihtoehto 1) oma ohjausryhmä TE25 valmisteluun liittyvälle yhdyspinnan kehittämiselle ja TYP-johtoryhmän roolin supistaminen vain TYP-toimintaan 2) TYP-johtoryhmän roolin laajentaminen koskemaan monialaisen palvelun kehittämistä ja TE25 monialaisuutta
 - Mukaan myös osaamisen kehittäminen vahvistamaan monialaisuutta? Asiakaskunta pääosin vähän koulutettua.
 - Johtoryhmän jäsenillä tulee olla mandaatti kehittää ja muuttaa toimintaa omassa organisaatiossa.
- Yksittäisistä määräaikaista hankkeista ja toiminnoista laajempaan kokonaisuuden koordinointiin ja kehittämiseen.
 - Yhteisten tavoitteiden ja vision tekeminen sekä suunnitelma siihen pääsemiseksi.
 - Toimintojen tarkastelu kokonaisvaltaisesti siten, että määritellään lakisääteisten tehtävien suhde toisiinsa (TYP vs. Ohjaamo) sekä eri toimijoiden palvelut suhteessa toisiinsa.
 - Yhteistä valmisteluresurssia suhteessa hyte-yhdyspintaan vahvistettava työllisyyspalveluissa, jotta voidaan tukea hyvinvointialueen toimintaa tuottamalla tietoa ja toimintamalleja.
 - Hankkeiden tavoitteeksi muuttaa ja kehittää perustoimintoja – ei paikata palveluaukkoja. Toimintamallit ovat olemassa. Hankkeiden suunnittelussa tulee huomioida niiden vieminen osaksi perustoimintoja.

Johtopäätökset / tiivistelmä

- Työttömyysturvan maksuosuus tulee kohdistumaan alustavan arvion mukaan noin 25-33 prosenttisesti eli noin 6 miljoonaa euroa pelkästään nykyisiin yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneisiin. Tällä kohderyhmällä on todennäköisesti paljon hyvinvointialueen palveluiden tarpeita.
 - Maksuosuudessa tulee korostumaan se, että siltä poistuu vain siirtymällä työhön tai toiselle etuudella, mikä tarkoittaa käytännössä monialaisen palvelun tarpeessa oleville useissa tapauksissa siirtymistä sairauspäivärahalle, kuntoutusrahalle tai eläkkeelle, mihin vaaditaan (erikoistuneita ja monialaisia) lääkäripalveluita.
 - Vaikutusmahdollisuudet hyvinvointialueen palveluiden saatavuuteen työttömille on arvioitu Keski-Uudenmaan työllisyysalueeksi parhaaksi edellä.
- Tarkkoja palvelutarpeita ei voida arvioida tilastollisesti. Kyse on ennemminkin myös palveluiden saatavuudesta.
- Lakisääteinen toiminta on vain osa monialaisuutta. Vuoden 2025 alusta laajenevat asiakaskriteerit lisäävät lakisääteisen monialaisen asiakkaiden määrää.
- TE25 uudistuksen tavoitteet entistä monipuolisemmasta palveluiden tarjonnasta työttömille voidaan saavuttaa hyvinvointialueyhdyspinnan osalta parhaiten onnistuessaan yhteisellä työllisyysalueella, joka vastaa Keski-Uudenmaan hyvinvointialuetta.
- Nykyisiä yhteistyö- ja valmistelurakenteita on vahvistettava, jotta hyvinvointialue yhdyspinta saadaan valmisteltua onnistuneesti TE25 uudistuksen yhteydessä.
- Työllisyysalueen organisointi tulisi tehdä niin, että kunnilla on siihen aito ohjausvaikutus.

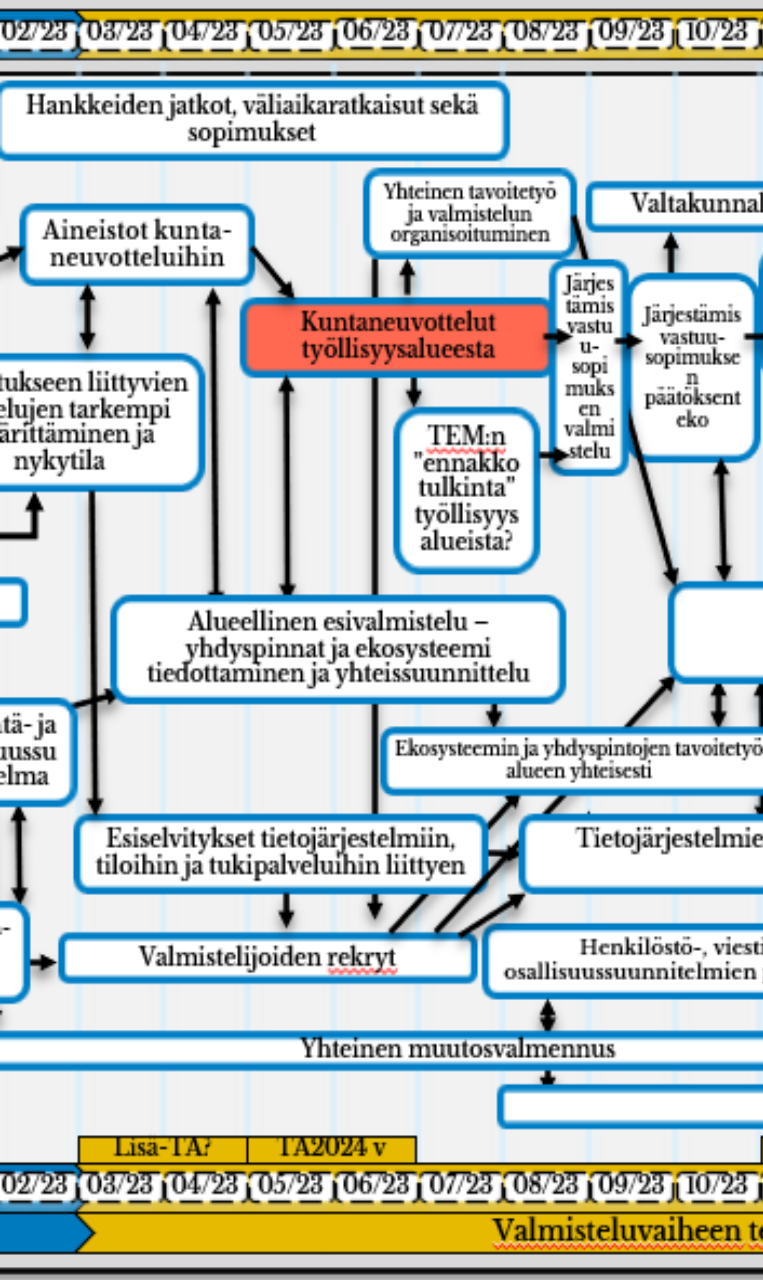
Valmistelun läpivienti

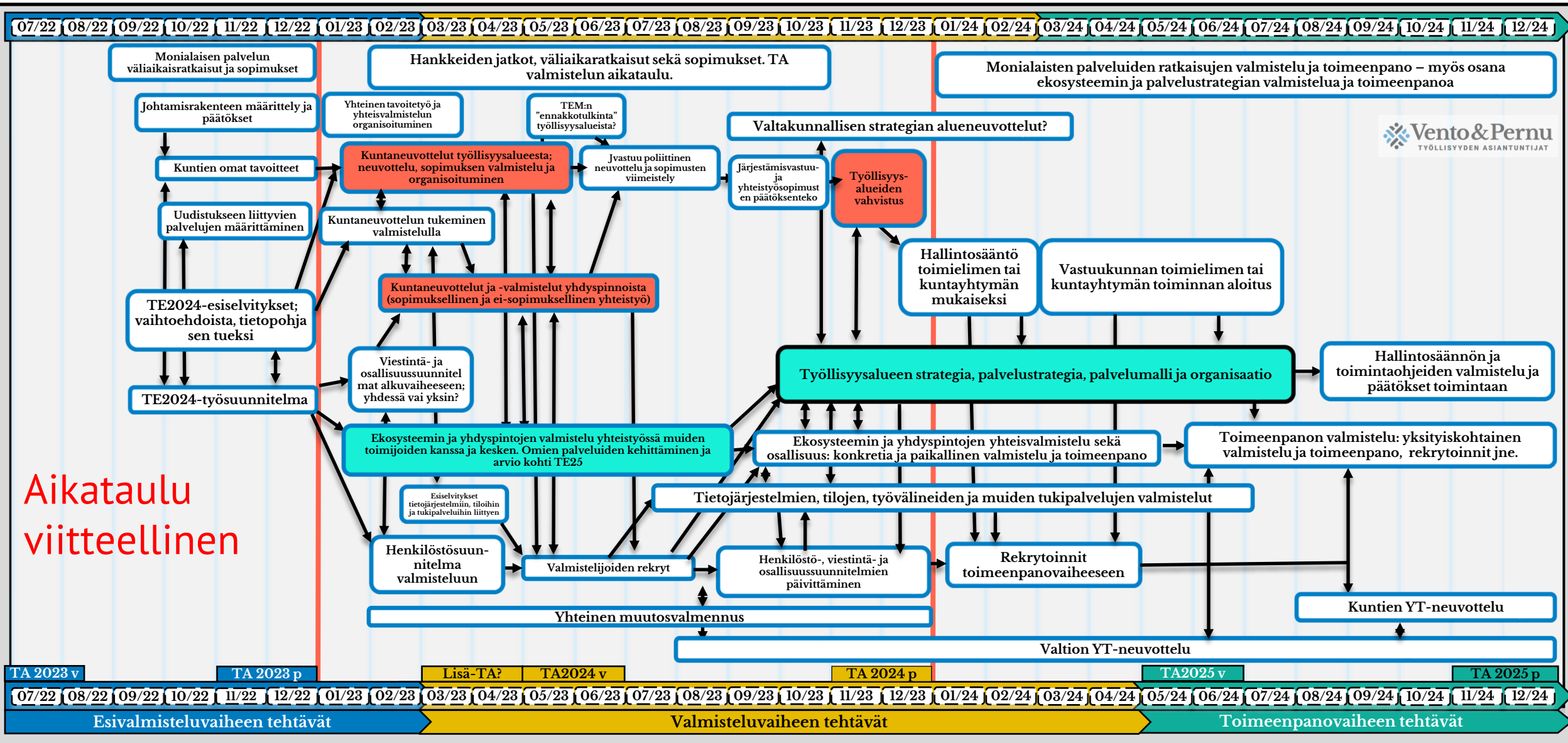
Keski-Uudenmaan TE25 esiselvitys

Asioiden valmistelujärjestys – TE2025-asennuskaavio

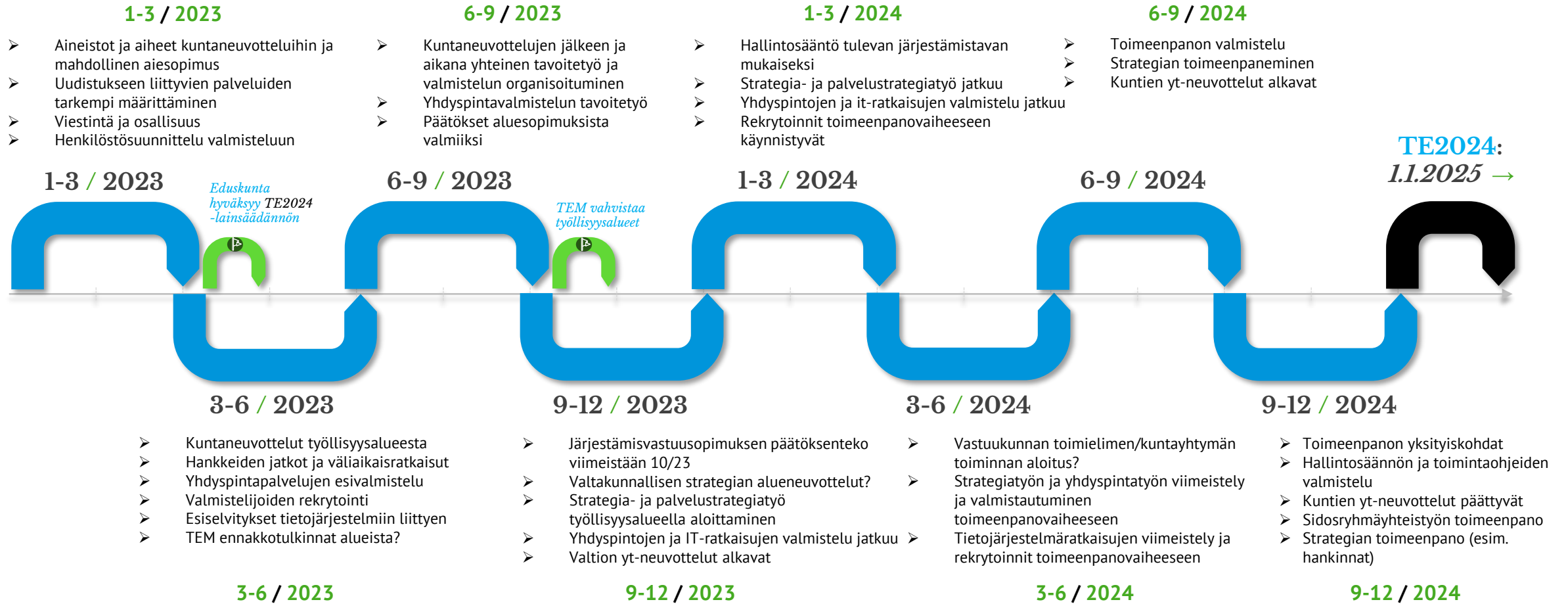
TE2025 Asennuskaaviossa on tunnistettu ja nimetty tärkeimmät valmistelukokonaisuudet, niiden keskinäisiä riippuvuuksia sekä ajallista valmistelujärjestystä.

- Kokonaisuuksien tunnistaminen on tarkempaa lähiajoille.
- Valmistelu etenee sisältökokonaisuuksien osalta:
 - 1) **kunnan omien** tavoitteiden, tietopohjan valmistelun sekä valmistelun roolien ja johtamisjärjestelmän selkeyttämisestä
 - 2) **kuntien yhteiseen** neuvotteluun ja valmisteluun järjestämisvastuusta ja alueellisen ekosysteemin rakentamisesta
 - 3) **päätöksentekoon työllisyysalueista** ja niiden keskinäisten yhdyspintojen valmisteluun sekä yhteiseen ekosysteemin valmisteluun
 - 4) **työllisyysalueiden valmistelu** strategioiden, palvelustrategioiden, palvelumallien sekä organisaatioiden määrittelyyn omalla työllisyysalueella sekä yhteisesti tarvittavilta osin sekä luottamushenkilöelimien perustamiseen
 - 5) **toimeenpanoon** sekä yksityiskohtaiseen valmisteluun.

Valmistelun aikajana ylätasolla vuoden 2024 loppuun

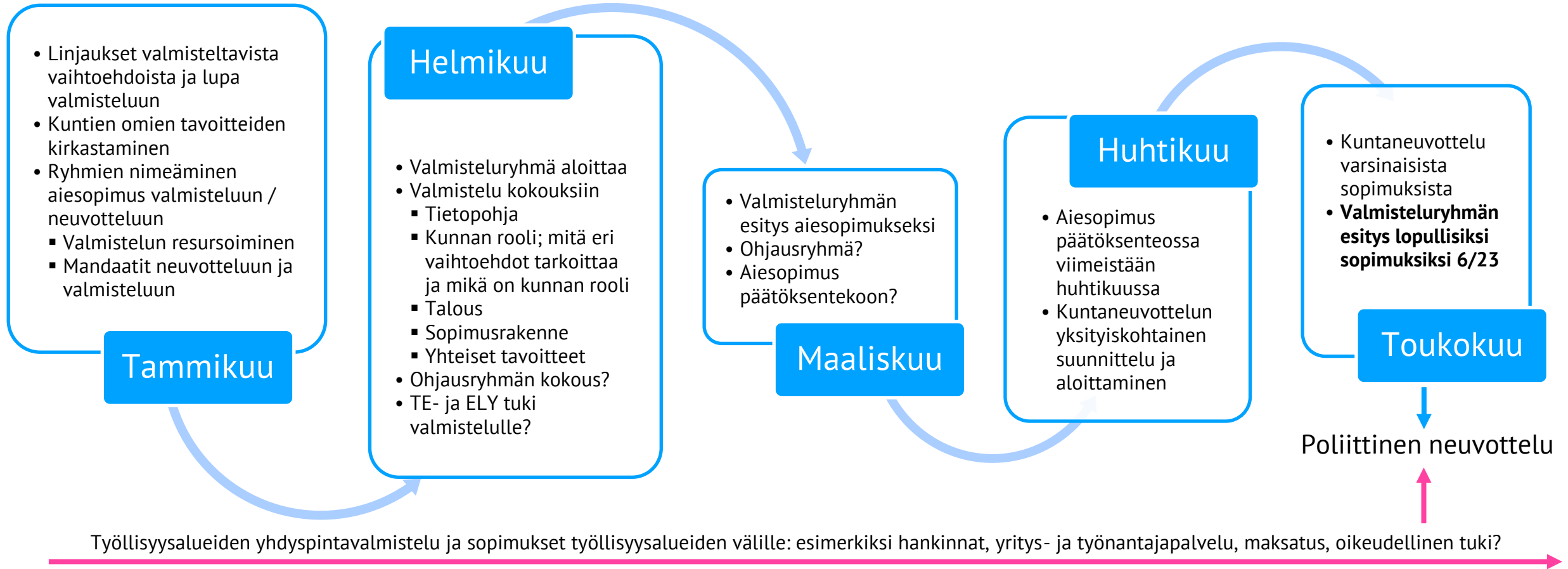
Kuntaneuvottelu

- Perustuslakivaliokunnan lausunto tammikuun lopussa varmistaa käytännössä sen meneekö lainsäädäntö läpi. Eduskunta päättää laista helmi-maaliskuussa 2023.
- **Kuntaneuvottelujen käyminen ja siihen liittyvä valmistelu tulee tehdä käytännössä siten, että asiat on valmisteltu viimeistään elokuun lopussa päätöksentekoon.** Tavoitteena on, että sopimukset olisi valmisteltu poliittista neuvottelua varten ennen kesää, jotta niihin on mahdollista tehdä muutoksia ennen kuin ne menevät päätöksentekoon syyskuussa 2023.
 - Valmistelun viitteellinen aikataulu keväälle 2023 on se, että aiesopimukset työllisyysalueista tehtäisiin välittömästi lakien vahvistuttua maaliskuun lopussa.
 - Aiesopimusten päätöksiin tulisi valmistella vaihtoehtoiset skenaariot työllisyysalueiksi tai ainakin tuoda esiin, että alueita on selvitetty yhtä vaihtoehtoa laajemmin ja perustella tehtävää valintaa.
 - Aiesopimuksen jälkeen alkaisi varsinainen kuntaneuvottelu, jossa sovittaisiin yksityiskohdista. Osana aiesopimusta sovittaisiin kuntaneuvottelun sisällöistä ja läpiviennistä.
 - Sopimukset ja valtuustojen päätökset tulee toimittaa valtioneuvostolle lokakuun loppuun mennessä. Valtuustojen ja hallitusten tulee siis käytännössä päättää esitysten mukaan.
 - Aikaa uudelle kierrokselle kuntaneuvottelussa ei todennäköisesti ole – ellei valmistelua ajoiteta niin. Sopimusten viranhaltijavalmistelun tavoite kesäkuun lopussa mahdollistaa aidon poliittisen neuvottelun.
- **Kuntaneuvottelun sujuvuutta ei voi korostaa liikaa.** Aikataulu on tiukka ja sovittavat asiat tulevat ohjaamaan muutoksen läpivientiä ja käynnistämistä. Pahin skenario on, jos sopuun ei päästä määräajassa. Tällöin valtioneuvosto tekee ”perälautapäätöksen” vuoden 2023 lopussa tai 2024 alussa ja päättää myös kustannusten jaosta ja hallintomallista kuntia kuultuaan.
 - Perälautapäätöksessä kannattaa huomioida, että kunnat/työllisyysalueet voivat joutua osaksi perälautapäätöstä, vaikka niiden omat päätökset olisivat työllisyysalueille asetettujen kriteerien mukaisia. Koko alueelta on päästävä valtioneuvostoa tyydyttävään päätökseen. Siksi kuntien on käytännössä tehtävä yhteistyössä valmistelua viereisten kuntien ja työllisyysalueiden kanssa, vaikka ne päätyisivät hakemaan järjestämisvastuuta itselleen. Yksikään alueen kunta ei saa jäädä ilman reunaehdot täyttävää työllisyysaluetta / tai oman järjestämisvastuun päätöstä.
 - **Jos Keski-Uudellamaalla tehdään useampia työllisyysalueita, muuttuu kuntaneuvottelu sopimuksellisen yhteistyön neuvotteluksi.** Sovittavat asiat ovat käytännössä samoja; yhteistyön tavoitteet, organisoituminen, yhteisten viranhaltijoiden sijoittuminen, kustannusten syntyminen ja jakaminen, sopimuksista irtaantuminen, sopimuksellisen yhteistyön ohjaus ja johtaminen jne. Myös sopimuksellisen yhteistyön neuvotteluun tulee mallintaa sopimuksellisen yhteistyön vaikutuksia palveluiden tarjoamiseen ja kuntien liikkumatilaan.

Kuntaneuvotteluen sisältö

- Sopimusneuvotteluissa tulee päästä yhteisymmärrykseen ainakin:
 - Kuntalain § 52 tai § 56 mukaisista asioista riippuen onko kyseessä vastuukunta vai kuntayhtymä. (seuraava sivu)
 - Käytännössä osana neuvottelua tullaan tarvitsemaan tiedot:
 - Ohjauksesta (kannustava rahoitusmalli huomioiden)
 - Kustannusten jaosta
 - Kuntien liikkumatilasta ja rooleista järjestämisvastuun ja palvelutuotannon osalta
 - Toimipisteistä
 - Jotta edellisiin voidaan ottaa kantaa ja tehdä tietoperusteisia päätöksiä, on oltava tietoa siirtyvistä tehtävistä, kuntien nykyisestä tekemisestä ja niiden sisällöistä.
 - Osana neuvottelua olisi hyvä myös työstää yhteisiä tavoitteita ja viestintää työllisyysalueelle ja päättää valmisteluvaiheen organisoitumisesta.
 - Osana neuvottelua kaikkien tulisi päästä samalle viivalle ymmärryksessä uudistuksesta ja siihen liittyvistä tehtävistä.
- Sopimusneuvotteluihin liittyvän valmistelun olisi oltava sujuvaa ja neuvotteluun pitäisi pystyä valmistelemaan kaikki tarvittava tieto sekä reagoimaan siihen, mitä valmistelua neuvotteluun tarvitaan. Todennäköisesti kaikkea tietoa ei voida määrittää etukäteen.
- **Kuntaneuvottelun sisältöön ja sopimusrakenteeseen vaikuttaa myös työllisyysalueiden välille tehtävä sopimuksellinen yhteistyö.** Tämä yhteistyö tulee huomioida sopimusrakenteissa.
 - Haluaako Keski-Uusimaa mukaan pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien kanssa neuvotteluun esimerkiksi yritys- ja työnantajapalveluiden yhteistyöstä? Kuka ja miten aluetta edustaa, jos neuvotteluun ja yhteisvalmisteluun halutaan mukaan?

Järjestämisvastuusopimusten valmistelu keväällä 2023 – päätöksenteko viimeistään 10/2023

Valmistautuminen kuntaneuvotteluun: tammikuu 2023

- **Briiffit kuntajohdolle ja mahdollisesti luottamushenkilöjohdolle** uudistuksesta, valmistelun tilanteesta, vaihtoehdoista ja läpiviennistä sekä lähetekeskustelut valmisteluun
- Päätökset:
 - **Etenemistavasta**
 - Mitä vaihtoehtoja valmistellaan?
 - Mitä päätöksiä missäkin vaiheessa tarvitaan ja kuka ne tekee?
 - Kuntien omat tavoitteet ja sisäinen keskustelu
 - **Valmisteluresurssi kunnassa ja yhteisesti**
 - **Mandaateista valmistella ja neuvotella – valmistelun organisoituminen kunnittain ja yhteisesti**
 - Valmisteluun ja neuvotteluun tarvitaan osaamista **työllisyys- ja yrityspalveluista, hallinto- ja lakiasioista sekä talousasioista.**
 - Ohjausryhmä? Valmisteluryhmä? Puheenjohtaja, sihteeri, jäsenet sekä valmistelijat?
- Kuntaneuvottelun yksityiskohtaisemman suunnitelman valmistelu: aikataulu, valmistelun osatavoitteet sekä valmistelujen aikataulu

Vuoden 2023 valmistelun kriittiset pisteet: muu valmistelu

30

- Mitä useampia työllisyysalueita alueelle muodostuu sitä enemmän on tarve valmistella niiden yhdyspintoja eli sopimuksellista yhteistyötä. Tällä voi olla vaikutusta myös omiin palveluihin ja asiakasprosesseihin yhteistyön syvyydestä riippuen.
 - Työllisyysalueiden yhdyspintavalmisteluiden määrä on sitä suurempi mitä enemmän työllisyysalueita alueelle muodostuu. Käytännössä kyse on sopimuksellisesta yhteistyöstä, jossa tulee sopia samoista asioista kuin kuntaneuvottelussa: kustannusten jako, eri kuntien rooli yhteistyössä, sopimuksellisen yhteistyön ohjaaminen ja johtaminen jne.
 - Käytännössä ei-yhteinen järjestämismvastuu muuttaa Keski-Uudenmaan kuntaneuvottelun tämän hetken arvion mukaan työllisyysalueiden väliseksi sopimustyhteistyön neuvotteluksi.
 - Sopimuksellisen yhteistyön osalta työ- ja elinkeinoministeriö on ilmoittanut marraskuussa 2022 suullisesti, että sopimukset tulee toimittaa järjestämismvastuupäätösten/-hakemusten yhteydessä, jos yhteistyöllä perustellaan työllisyysalueratkaisuja.
 - Oma haasteensa työllisyysalueiden välisissä yhdyspintavalmisteluissa on, kuka voi edustaa aluetta, jota ei ole vielä perustettu?
- Työllisyysalueneuvottelun rinnalla on pystyttävä valmistelemaan paikallisen työllisyyskosysteemin toimijoita kohti vuoden 2025 alkua. Esimerkiksi hyvinvointialueen kanssa olisi hyvä aloittaa mahdollisimman pian tavoitteellinen yhteistyö tämän esiselvityksen pohjalta. Sama koskee myös osaamiskokonaisuutta, johon kuuluu oppilaitokset ja korkeakoulut.
- Jotta toimeenpanovaihe vuonna 2024 olisi sujuva, on vuoden 2023 aikana aloitettava selvittämään ICT-, tila ja muita infraan liittyviä kysymyksiä.
 - Lainsäädännöstä tulee esimerkiksi vaade tietää palveluiden yksikköhinnat, jotta muiden alueiden asukkaiden palvelukäytöstä voidaan laskuttaa. Valtio ei tiedä eikä heillä ole valmista ratkaisua tähän.
 - Kunnan ICT-ratkaisujen integrointi valtion tarjoamiin ja sieltä siirtyviin ratkaisuihin tulee selvittää sekä se, miltä osin valtion tekniset työvälineet ei siirry kuntien käyttöön.
- Muun valmistelun määrää ja suhdetta toisiinsa on kuvattu esiselvitysprosessissa hyödynnetyssä ja tästä esiselvityksestä erillisessä Vento & Pernu työllisyys Oy:n pohja-aineistossa valmistelun läpiviennin vaiheista ja kokonaisuuksista. Aineisto jää tiedoksi tämän selvityksen tilaajalle. Aineisto on tarkempi kuvaus tässä esiselvityksessä olevasta valmistelun ylätasoin läpiviennistä.

- ✓ Järjestämismvastuullisten yhteistyö
- ✓ Järjestämismvastuuratkaisujen ohjaus
- ✓ Päätöksenteko järjestämismvastuusta
- ✓ Henkilöstösuunnitelma valmisteluun
- ✓ Viestintä- ja osallisuussuunnitelma valmisteluun
- ✓ Yksityiskohtainen projektisuunnitelma
- ✓ Verkosto/ekosysteemi
- ✓ Infravalmistelu: ICT, tilat, HR aloitus
- ✓ Nykyisen toiminnan kehittäminen kohti TE25
- ✓ Palvelustrategiavalmistelun aloitus

Tarvittava osaaminen tehtäviin

Keski-Uudenmaan TE25 esiselvitys

Valmisteluvaiheen resursointi Keski-Uusimaa vaihtoehdossa

- Valmisteluvaiheessa saatavat säästöt ovat marginaalisia siihen verrattuna, että valmistelussa epäonnistutaan ja operatiivisen toiminnan alkaessa vuoden 2025 alussa palvelut eivät toimi tai osaavaa henkilöstöä ei valmisteluvaiheessa ole saatavilla.
 - Valmistelun henkilöstösuunnitelma ja resursointi heti uudistuksen varmistuttua.
 - Valmisteluun viestintä- ja osallisuussuunnitelma verkoston saamiseksi valmisteluun mukaan ja henkilöstön pysyvyyden ja houkuttelun tueksi heti uudistuksen varmistuttua.
 - Valmistelussa ei lähtökohtaisesti kannata säästää yksittäisiä henkilötyövuosia – etenkin, kun valtio on todennäköisesti korvaamassa osan valmistelusta.
 - Lisäksi hyvällä hyvinvointialueen yhdyspinnan valmistelulla voidaan saada säästöjä nykyistä työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuista jo valmisteluajana siltä osin kuin palveluita pystytään kehittämään.
 - Riittävin resurssein on mahdollista hakea myös ulkopuolista rahoitusta palvelukokonaisuuden muutoksen toteuttamiseksi esimerkiksi ESR, EAKR, Jotpan ja muiden rahoitushauista.
 - Onnistunut valmisteluvaihe toimii osaavan henkilöstön houkuttimena valtion henkilöstön siirtyessä kuntiin. Tältä voi osaltaan varmistaa osaavan henkilöstön saatavuuden tehtävän menestyksekkääksi hoitamiseksi.
- Keski-Uudenmaan osalta resursoinnissa kannattaa huomioida myös se, ettei alueella ole työllisyyden kuntakokeilua, jossa olisi tehty osaa valmistelusta ja kerätty kokemusta osasta siirtyviä tehtäviä.
- Lisäksi resursointiin tulee huomioida, että alueen kunnat ovat tasakokoisia, jolloin valmistelu sisältää enemmän yhteisvalmistelua ja neuvottelua kuin tilanteessa, jossa valmistelua ja neuvottelua johtaisi resursseiltaan ylivertainen keskuskaupunki.
- Tavoite- ja kunnianhimon taso uudistukselle alueella tulee asettaa siten, että resurssit vastaavat muutosten tarpeita. Jos muutosvalmistelua ei resursoida tavoitteita vastaavasti, on vaarana tehtävän kriisiytyminen toiminnan alkaessa, kuten joissain työllisyyden kuntakokeiluissa kävi.

Hahmotelma ja osaaminen valmisteluorganisaatioksi

Vuosille 2023-2024: tavoiteaikataulu aloitukselle 6/2023

- Päällikkö 1: valtion lakisääteisten palveluiden laajalla ymmärryksellä rakentamaan TE24 mallia
- Päällikkö 2: kuntien palveluiden, hallinnon, kuntien välisen neuvottelun ja valmistelun osaaminen
- Erityisasiantuntija 1: monialaiset palvelut –hyvinvointialueyhdyshypinta ja verkosto
- Erityisasiantuntija 2: kotoutumisen ja maahanmuuttajien palvelut ja verkosto
- Erityisasiantuntija 3: osaamisen kehittämisen palvelut ja verkosto
- Erityisasiantuntija 4: elinkeino- ja yrityspalvelut palvelut ja verkosto
- Asiantuntija 1: viestintä
- Asiantuntija 2: osallisuus, fasilitointi ja palvelumuotoilu
- Assistentti: valmistelun käytännön tuki ja koordinointi

Lisäksi vuodelle 2024

- **Erityisasiantuntija 5:** TE-palveluiden lainsäädäntö, prosessit ja työhjeet
- **Asiantuntija 3:** Tilasuunnittelu
- **Asiantuntija 4:** ICT

Yhteensä 9 henkilöä 6/2023 – 12/2023 ja 12 henkilöä vuonna 2024.

- Lisäksi oman toimen ohella kuntakohtaista valmistelua kunnista työllisyys- ja yrityspalveluiden henkilöstöltä, HR-toiminnoista sekä ICT:stä ja talouspuolelta.
- Esitetyn valmisteluorganisaation roolina olisi koota nykyiset TE-palvelut, kuntien palvelut sekä verkoston palvelut eheäksi palvelukokonaisuudeksi asiakkaille ja huolehtia työprosessien yksityiskohtaisesta valmistelusta vuonna 2024 aikana.
- Organisaation koko vastaa suurten kaupunkien työllisyyspalveluiden organisaatioita onnistuneeseen muutosvalmisteluun.
- Oletuksena on, että erityisasiantuntijat tuntevat oman alansa tehtävien lainsäädännön työllisyys- ja yrityspalvelun näkökulmasta sekä erilaiset mahdollisuudet tuottaa palveluita ja hahmottavat siirtyvän kokonaisuuden ja siinä olevat mahdollisuudet. Tällaista osaamista on saatavissa rajallisesti.
- Organisaation koon arvio on tehty tämän esiselvityksen perusteella. Perusteet organisaation koolle edellisellä sivulla.
- Organisaation koko mahdollistaa osaamisen kertymisen omaan toimintaan verrattuna mittavaan konsulttipalveluiden käyttöön ja siten sujuvan siirtymävaiheen.
- Valmistelutyön määrässä on huomioitava myös, että Keski-Uudenmaan työllisyysaluevaihtoehdossa perustettava organisaatio on uusi ja siihen siirtyy tehtäviä ja toimintatapoja useista organisaatioista. Myös tämän toteuttamiseen tarvitaan resursseja. Kyse ei ole siis pelkästään verkoston ja omien tehtävien koordinoinnista TE25 kokonaisuudeksi.

- Uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen vaatii nykyisten osaamisten monipuolista yhdistämistä. Osaamista tarvitaan niin nykyisestä valtionhallinnosta kuin kunnista, uudenlaista verkosto- ja koordinoitiosaamista, kuntien hallinnon osaamista.
- Suuren haasteen osaamisen saamiseksi muodostaa nykyisen valtionhallinnon jakautuminen useille työllisyysalueille sekä kuntien suhteellisen kapeat nykyiset organisaatiot kokeilukuntien ulkopuolella.
- Erityistehtäviin pienillä alueilla jäävät yksittäiset työntekijät tekevät toiminnasta haavoittuvaista ja riippuvaista heidän osaamisestaan.
- Tehtävien keskittäminen yksittäisille henkilöille tarkoittaisi myös johtamisen haasteita. Yhdelle päällikölle tulisi monta erilaista substanssiin liittyvää vastuuta tiimissä, jolloin toiminnan laadukas johtaminen voisi kärsiä.
- Koordinaation vahvistaminen ja monipuolinen palveluiden hyödyntäminen vaatii uudenlaista osaamista ja vahvaa suunnittelu- ja valmisteluresurssia. Verkostotyö vaatii myös aikaa, jolloin yksittäinen henkilö ei voi hoitaa useamman alan verkostoja menestyksekkäästi, vaikka hänellä olisi monen alan syvää osaamista.
- Jos työllisyysalueet jäävät pieniksi ja toimintavarmuus ja erityistehtävien osaaminen siten yksittäisten henkilöiden varaan, tarkoittaisi se sopimuksellista yhteistyötä ja esimerkiksi yhteisiä viranhaltijoita näissä tehtävissä (niiden tehtävien lisäksi, jotka on asiakastiedon näkyvyyden sekä skaalaetujen takia potentiaalisia yhteisiä tehtäviä). Tämä asettaisi joka tapauksessa paineita yhtenäistää prosesseja ja laintulkintoja sekä sopia kustannusten jaosta sekä yhteisten viranhaltijoiden työnjohdollisista asioista.

Tietopohjan tiivistelmä; Lainsäädännön reunaehdot ja rahoitus tehtäviin sekä kuntien omat palvelut uudistuksessa

Mitä järjestämisvastuu tarkoittaa?

Kuntalaki 8 §

Kunnan järjestämisvastuu

Kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä.

Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavasta;
- 4) tuottamisen valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Järjestämisvastuun reunaehdot HE:n yksityiskohtaisista perusteluista

”12 §.Työvoimapalveluiden järjestäminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itse ja milloin kuntien tulisi muodostaa yhteistoiminta-alue palveluiden järjestämistä varten.

*Pykälän 1 momentin mukaan **kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä.** Työvoiman määrää koskevalla vaatimuksella varmistetaan järjestämisvastuun toteuttamiseksi riittävän vahvat henkilöstöressurit sekä taloudelliset voimavarat valtiolta siirtyvän, perusoikeuksiin liittyvän tehtävän hoitamiseksi kunnissa niin, että palvelujen yhdenvertaista saatavuutta koskevien vaatimusten voidaan olettaa täyttyvän. Samalla varmistetaan, että työvoimapalvelut säilyvät asiakkaan kannalta kokonaisuutena eikä palvelujen kokonaisuus pirstaloitu.*

***Jos kunnan työvoiman määrä alittaa 20 000 henkilön rajan, kunnan tulisi muodostaa yhden tai useamman muun kunnan kanssa yhteistoiminta-alue työvoimapalveluiden järjestämiseksi.** Tällä tavoin muodostettavalla **työllisyysalueella** siihen kuuluvien kuntien yhteenlasketun työvoiman määrän tulisi olla vähintään 20 000 henkilöä. **Työllisyysalueen tulisi olla maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Maantieteellisellä yhtenäisyydellä tarkoitetaan sitä, että jokaisella työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla on yhteinen raja vähintäänkin yhden muun samaan työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan kanssa. Työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivalla alueella tarkoitetaan aluetta, jolla työssäkäyntiin liittyvä pendelöinti kuntien välillä tai toiseen kuntaan on yleistä. Työmarkkinoiden toimivuus lähtökohtaisesti edellyttää esimerkiksi keskuskaupungin, jonne pendelöinti pääasiassa kohdistuu, sisältymistä alueeseen.** Työllisyysalueen muodostaminen ei olisi sidoksissa valtion aluehallinnon mukaisiin toimialueisiin, maakuntarajoihin tai hyvinvointialueisiin. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaannpanosta annettavan lain (voimaannpanolaki) 4 §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta poiketa edellytetystä 20 000 henkilön työvoimapohjasta valtioneuvoston luvalla.”*

Järjestämisvastuu vs. tuottaminen HE:n mukaan

- ✓ Järjestämisvastuu itsessään ei määritä sitä, miten palvelut pitää tuottaa. Kuntalain 9 §:ssä säädetään yleisesti siitä, miten kunnan palvelujen tuotanto voidaan toteuttaa.
- ✓ Kuntalain 9 §:n ja sen perustelujen mukaan kunta voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Kunta ja kuntayhtymä voisi myös hankkia tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta.
- ✓ Merkittävää julkisen vallan käyttöä ei voi hankkia ulkopuoliselta toimijalta (perustuslain 124 § perusteella). Tällaisia ovat esim. työllistymissuunnitelmien laatiminen, työnhakukeskustelut ja työttömyysturvan käsittely sekä siirtyviin tehtäviin liittyvät lakisääteiset päätökset.
- ✓ Kunnan tehtävien hoidon edellyttämien palvelujen tuottamisen vaihtoehtoina ovat siten tuottaa palvelu itse, perustaa kuntayhtymä, sopia tuottamisesta yhteistoiminnassa toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, perustaa tai olla osakkaana osakeyhtiössä tai muussa yksityisoikeudellisessa yhteisössä ja hankkia palvelu valtiolta, muulta julkisyhteisöltä tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.
- ✓ **Palvelujen tuottamiselle on siis sangen runsaasti variaatioita:** Järjestämisvastuullinen taho voi tehdä sopimuksia palvelujen tuottamisesta esimerkiksi kunnan tai kuntayhtymän kanssa. Kuntalain säännökset eivät näyttäisi asettavan esteitä sille, että esimerkiksi kuntayhtymä tekee jäsenkuntansa kanssa sopimuksen tiettyjen, sopimuksessa määriteltyjen palvelujen tuottamisesta.

Kunnan rooli TE2024-palvelukokonaisuudessa

Työllisyysalue (vastuukunta tai kuntayhtymä)

Järjestämisvastuu eli palvelujen:

- 1) yhdenvertainen saatavuus;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittely;
- 3) tuottamistapa;
- 4) Tuottamisen valvonta;
- 5) Viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen

Työllisyysalue voi tuottaa itse, voi sopia perussopimuksessa palvelutuotannosta kunnissa, voi hankkia palvelut, voi avustaa palveluissa

Työllisyysalue voi tulkitä sidosryhmien palveluita työllistymistä tukeviksi palveluiksi sekä koordinoi palveluvalikoimaa (ELY:n työvoimakoulutuksiin liittyvä rooli)

Työllisyysalueen kunta

* Myös vastuukunnan toimielimen ulkopuolinen toiminta

Työllisyysalueen kunta voi tuottaa TE2024-palvelukokonaisuuden varsinaista viranomaistyötä työllisyysalueen perussopimuksen nojalla (*huom. tarvitaanko sopimus vai vain tulkinta?*)

Kunta voi tuottaa sopimuksella/jaetuilla viroilla palvelua myös toiselle työllisyysalueelle

Työllisyysalueen kunta voi tuottaa palvelua, jonka työllisyysalue tulkitsee lakisääteiseksi viranomaispalveluksi

Kunta voi tehdä hankintoja yleisen toimialan nojalla, jotka työllisyysalue tulkitsee ”työllistymistä tukeviksi palveluiksi”

Kunta palveluntuottajana

Kunta voi toimia palveluntuottajana muiden sidosryhmien tavoin. Tällöin kunta tarjoaa yleisen toimialan nojalla palvelua, jonka ei ole arvioitu linkittyväksi TE2024-palvelukokonaisuuteen.

Kunnan tarjoama palvelu on tällöin rintarinnan esimerkiksi koulutuksen tarjoajien, kolmannen sektorin ja muiden vastaavien toimijoiden palvelujen kanssa.

Siirtyvät tehtävät yksityiskohtaisemmin

Henkilöasiakaspalvelut

- ✓Työnhakijan asiakaspalveluprosessi (ns. uuden asiakaspalvelumallin mukaisella tavalla)
- ✓Työnhakijan tieto- ja neuvontapalvelut
- ✓Työnhakija-asiakkaan työttömyysturvan tehtävät
- ✓Työnvälityspalvelut
- ✓Työnhaku-, ura- ja työhönvalmennus
- ✓Työvoimakoulutus
- ✓Muutosturvakoulutus
- ✓Henkilöasiakkaan asiantuntija-arvioinnit
- ✓Valmennukset ja kokeilut
- ✓Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu
- ✓Henkilöasiakkaalle maksettavat tuet ja korvaukset (matka- ja yöpymiskorvaukset sekä kulukorvaus palvelujen ajalta)
- ✓ Henkilöasiakkaasta työnantajalle myönnettävät tuet ja korvaukset (palkkatuki, starttiraha, työolosuhteiden järjestelytuki, 55v täyttäneiden työllistämistuki,
- ✓Muutoksenhaku palveluihin liittyviin päätöksiin
- ✓Työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin ja nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun mukaiset tehtävät (nykyinen TYP-laki kumotaan)
- ✓Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaiset tehtävät.

Työnantajapalvelut

- ✓Työnantajan tieto- ja neuvontapalvelut
- ✓Työnvälityspalvelut
- ✓Työvoimakoulutus
- ✓Muutosturva työnantajalle
- ✓Työkokeilupäätökset
- ✓Työnantajalle maksettavat tuet ja korvaukset (palkkatuki, starttiraha, työolosuhteiden järjestelytuki, 55v täyttäneiden työllistämistuki)
- ✓Muutoksenhaku palveluihin liittyviin päätöksiin

Muut tehtävät

- ✓Velvoitetöystyöistäminen
- ✓Maksatustehtävät
- ✓Tehtäviin liittyvä johtaminen: esimerkiksi tiedontuotanto jne. (ei lakisääteistä)
- ✓Tehtäviin liittyvä hallinto: esimerkiksi arkistointi jne.
- ✓Järjestämisvastuutehtävät; yhdenvertaisuus, koordinointi jne.
- ✓Palveluiden tuotantoon liittyvät tehtävät; hankinnat, oma tuotanto, avustukset, koordinointi jne.

Työttömyysturvan maksuosuuden uudistuminen

- TE-uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työttömyysturvasta laajennetaan. Hallituksen esityksen mukaan uudistus astuisi voimaan 1.1.2025.
- Kunnat osallistuvat työttömyysetuuden **perusosan suuruisen osan** rahoitukseen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa.
- Kuntien rahoitusvastuu laajenee työmarkkinatuen lisäksi myös ansio- ja peruspäivärahaan ja sitä käydään maksamaan 100 etuuspäivän jälkeen. Kunnan maksuosuus kasvaa päiväkertymän mukana ja sitä maksetaan myös palveluiden ajalta.
 - Nykyisin maksuosuus on vain työmarkkinatuen passiivipäiviltä (ei palvelussa), josta maksuosuus 300 päivän jälkeen on 50 % ja 1000 päivän jälkeen 70 %
- Rahoitusvastuun laajentuminen kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta täysimääräisesti (2023 poikkileikkaustilanteella).

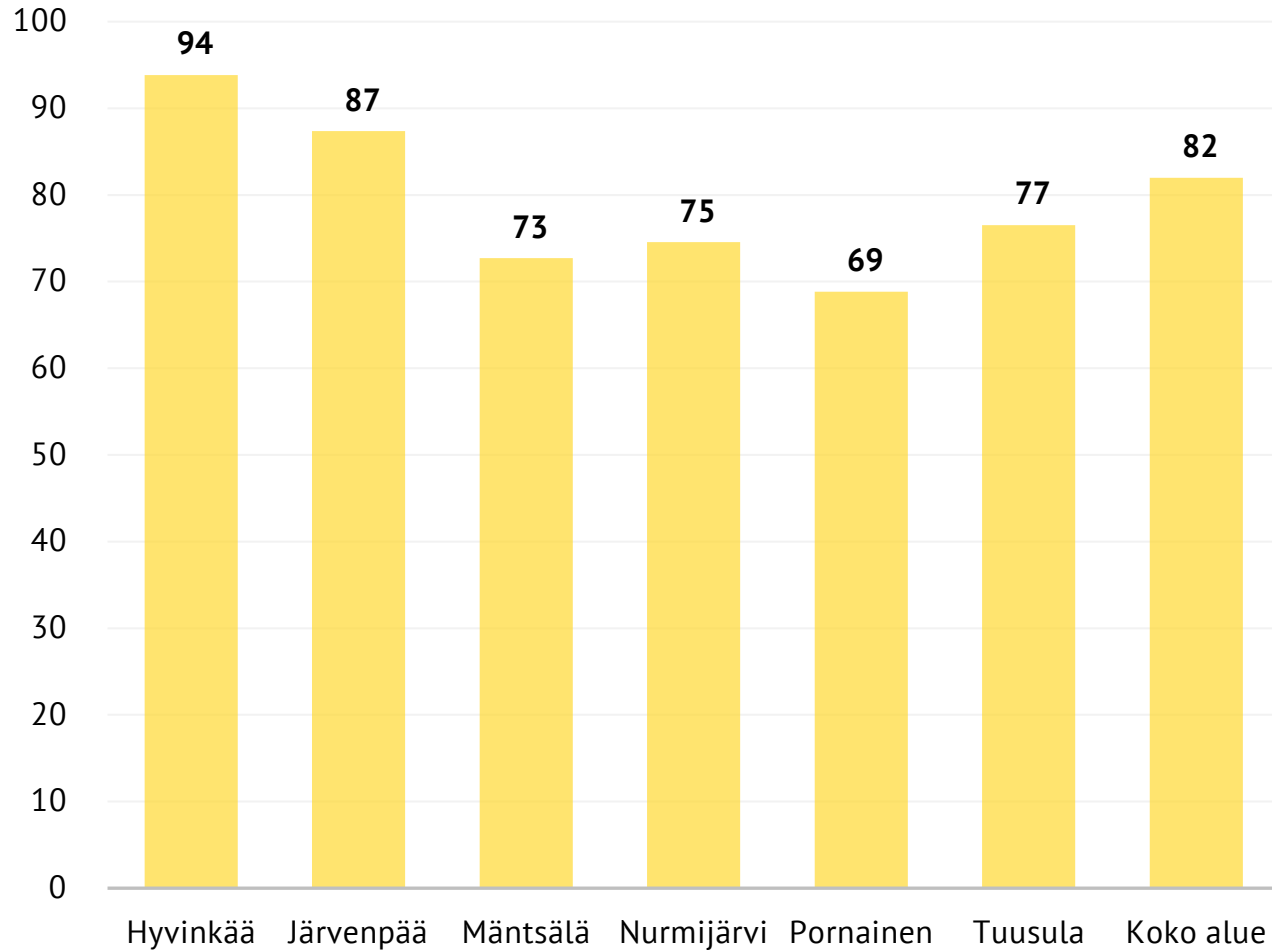
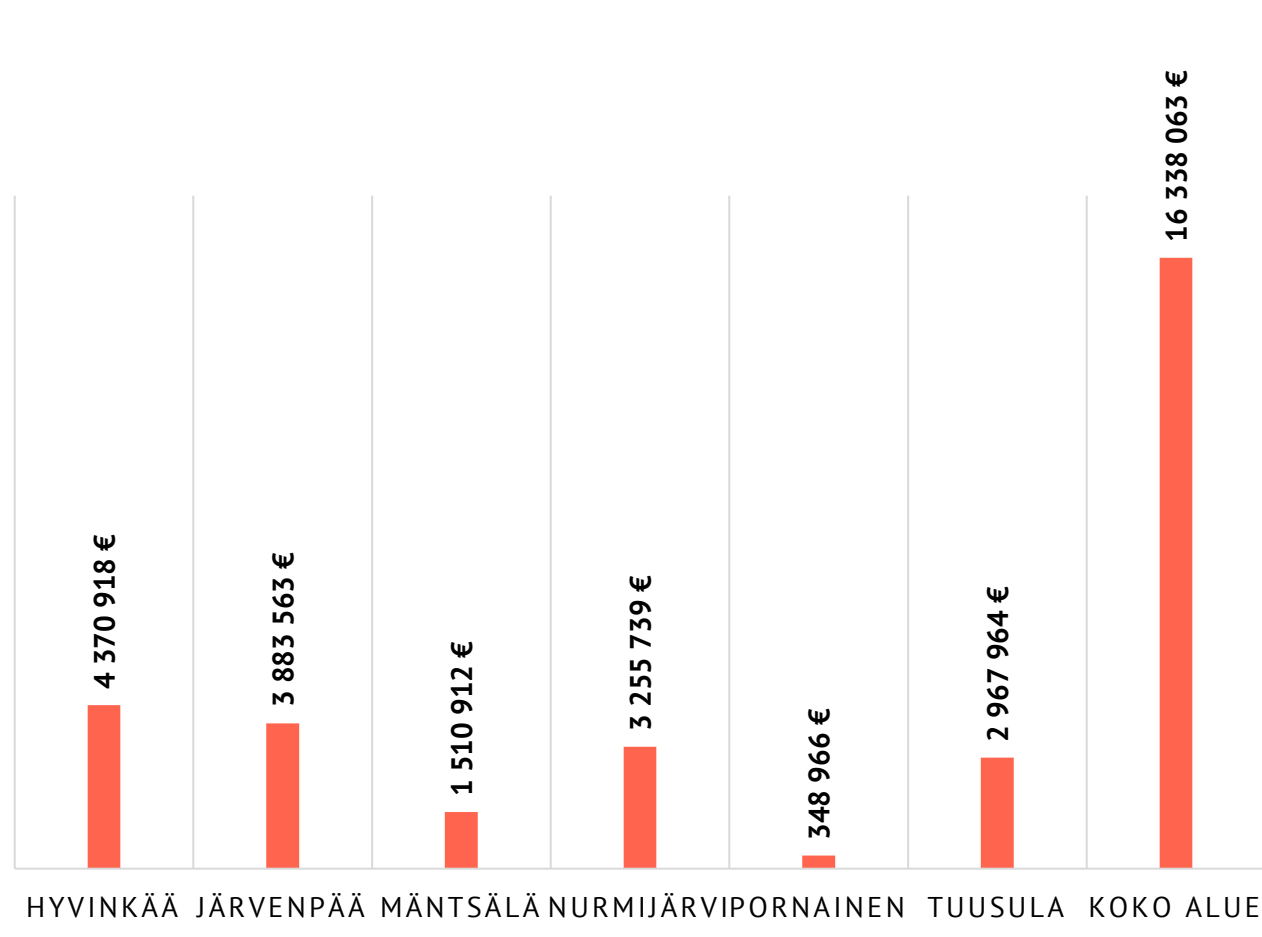
↓

Etuus-päiviä	Kunnan rahoitusvastuu
0-99	0 %
100-199	10 %
200-299	20 %
300-399	30 %
400-699	40 %
700-	50 %

Rahoitus tehtäviin ja laskennallinen nykytila

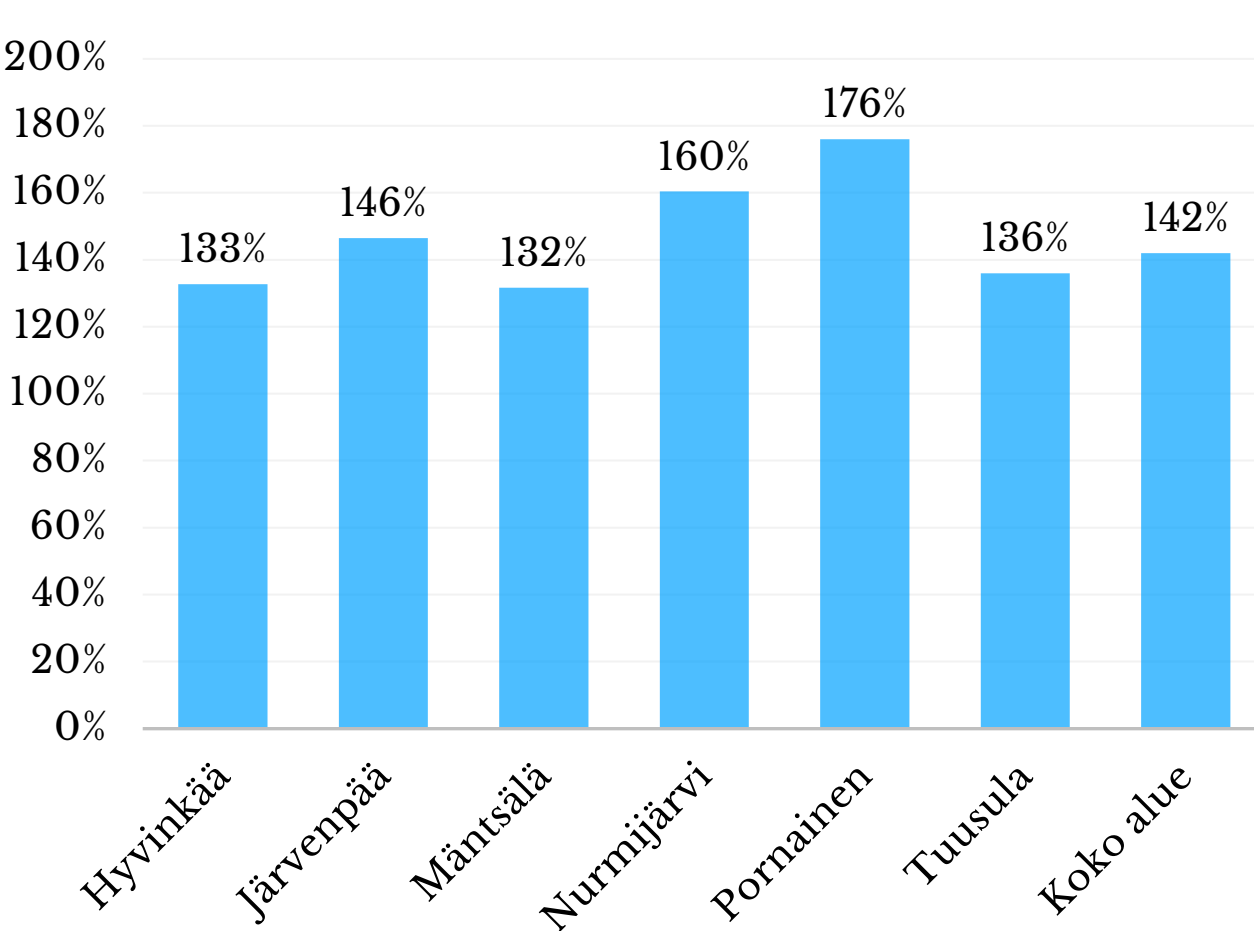
- Työvoimapalveluista muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus viedään kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmään.
- Seuraavilla dioilla esitetty kuntakohtainen kustannusten nykytila on muodostettu laskennallisesti, koska työvoimapalveluita ei nykyisin järjestetä kuntakohtaisesti. (laskenta TEM)
- **Valtionosuusrahoitus tehtävän hoitamiseen määräytyy ja maksetaan yksittäiselle kunnalle.**
- **Valtionosuusrahoitus tulee yleiskatteellisena. Sitä ei ole korvamerkitty siirtyvän tehtävän hoitamiseen, vaan kunta saa päättää siirtyviin tehtäviin osoittamansa rahoituksen.**
- Tulevaisuudessa valtionosuus työvoimapalveluiden rahoitukseen 50 % kohdennetaan 18-64-vuotiaiden perusteella ja 50 % työttömien (laaja käsite) määrän perusteella.
 - Kunta ei voi vaikuttaa tulorahoitukseen toiminnallaan, mutta kannustavan rahoitusmallin kautta sillä on intressi vaikuttaa työttömyysturvan maksuosuuteensa.
- Poikkeuksen muodostaa muiden kuin pakolaisten kotoutumiskoulutus, jonka rahoitus kohdennetaan vieraskielisten määrän perusteella.

Valtionosuuden lisäys siirtyviin tehtäviin, €

Tuleva valtionosuus %:a laskennallisesta nykytilasta ja johtopäätökset

44

- Lähtökohdat Keski-Uudellamaalla uudistukseen ovat rahoituksen osalta hyvät.
- Nykyinen laskennallinen rahoitus tulee lisääntymään merkittävästä läpinäkyvien valtionosuuskriteerien myötä yleiskatteelliseen valtionosuuteen siirryttäessä.
- Rahoitus mahdollistaa tehtävien ja palveluiden nykyisen tason merkittävän parantamisen, jos se suunnataan siirtyviin tehtäviin ja uudistuksessa onnistutaan. Keski-Uudellamaalla on mahdollisuus rahoituksen (ja koon) puolesta olla maan johtavia työllisyysalueita.
- Valtionosuus on yleiskatteellista ja sitä ei ole pakko käyttää siirtyviin tehtäviin. Rahoitus tulee kuntiin, joten kunnat voivat päättää sen käytöstä.

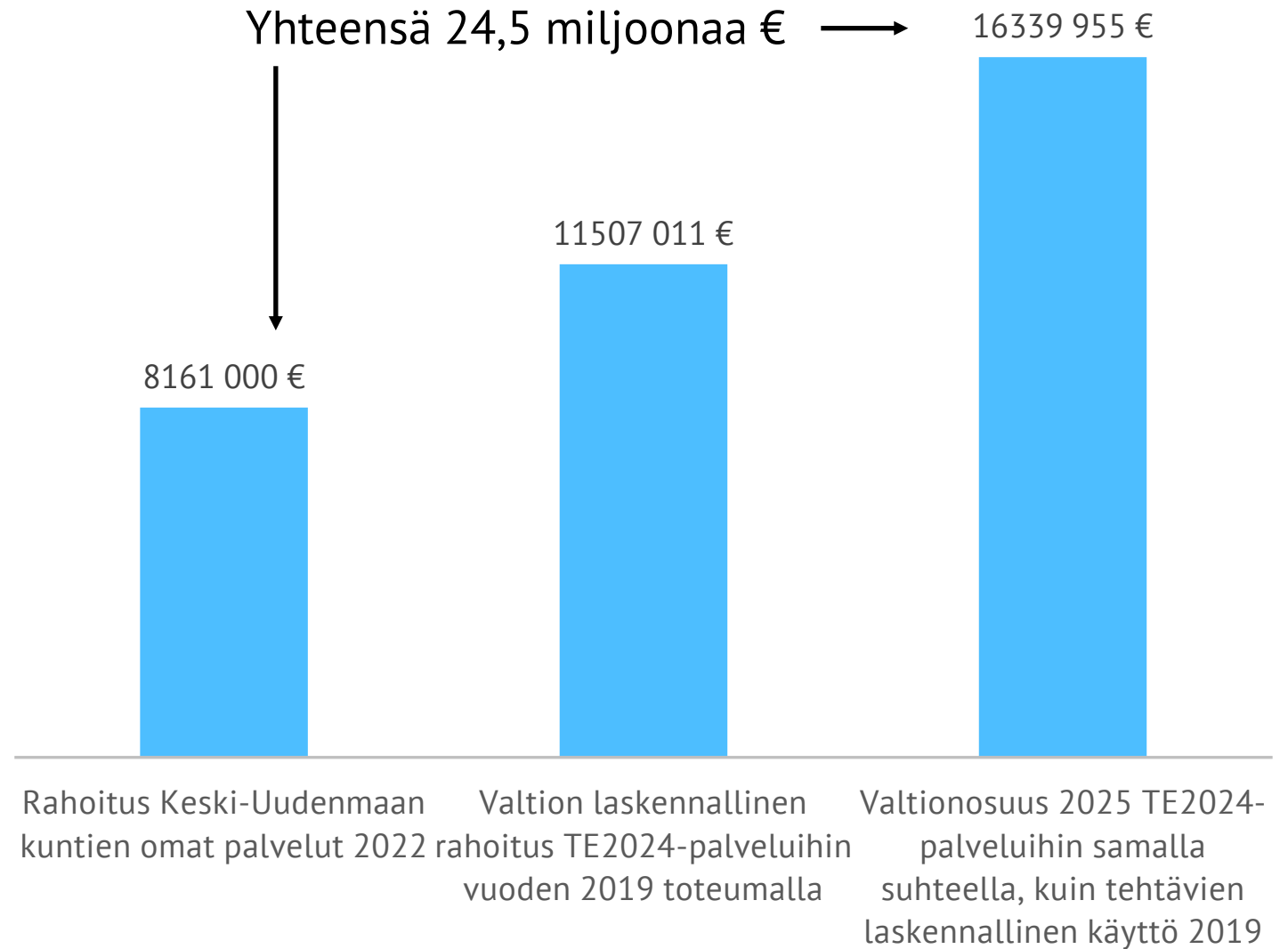
Yhteenveto kuntien omista resursseista

1) Yritys- ja työnantajapalvelut	1 496 000 euroa
2) Kuntien tieto- ja neuvontapalvelut työnhakijoille	374 000 euroa
3) Kunnan palkkatukityö, kuntalisä ja kesätyö	3 215 000 euroa
4) Työpajatoiminta	1 121 000 euroa
5) Kuntien kotopalvelut	447 000 euroa
6) Valmennuspalvelut	773 000 euroa
7) Työ- ja toimintakyvyn asiantuntija-arvioinnit	16 000 euroa
8) Kuntien toimintamenot ja hallinto	719 000 euroa

Yhteensä: 8 161 000 euroa

Omien resurssien suhde siirtyvään TE2024-valtionosuusrahoitukseen

- KEU-kuntien tässä vertailut resurssit kattavat 33 prosenttia omien ja siirtyvien TE2024-resurssien kokonaismäärästä.
- Jos edellä olevasta jätetään huomioimatta palkkatukityö kaupungin toimialoilla sekä kuntalisä, niin oman rahoituksen osuus on 20 prosenttia. Tästä osuudesta osa elinvoimatehtävistä ei ole suoraan siirtyviin TE2024-tehtäviin linkittyvää palvelua.
- Nykyisen tieto- ja neuvontapalvelun, hankintojen ja nykyisten palvelujen hallinnointi on suhteessa huomattavasti tulevaa TE2024-palvelukokonaisuutta pienempi.

Yhteenveto kuntien omien resurssien suhteesta TE2024-uudistukseen

- Työnhakijoille tarjottavat **tieto- ja neuvontapalvelut** linkittyvät hyvin suoraan TE2024-palvelukokonaisuudessa luotavaan uuteen palvelumalliin. Näitä ei voi jättää tulevan työllisyysalueen valmistelun ulkopuolelle.
- **Palkkatukityöllistämisessä** on linjattava strategisesti siitä, kuinka paljon TE2024-määrärahoilla tuetaan työllistämistä kuntien työtehtäviin. Lisäksi **kuntalisäkriteerit** vaativat yhtenäistämistä ja kuntalisäprosessit olisi tärkeää valmistella saumattomiksi suhteessa työllisyysalueelle rakennettavaan palkkatukiprosessiin.
- **Kuntien järjestämät valmennuspalvelu- ja muut hankinnat** vaativat uudelleentarkastelua tilanteessa, jossa työllisyysalueelle siirtyvät ELY-keskuksen hankintatehtävät sekä järjestämisvastuun kautta velvollisuus järjestää TE-palveluita yhdenvertaisesti kaikille alueen työnhakijoille. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden ”erityispalvelut” on suhteutettava muuhun palveluvalikoimaan ja perusteltava sitä kautta. Oma kysymyksensä on hankintojen hallinnollinen toteuttaminen: Miten tuleva työllisyysalue toteuttaa ELY:n hankintoja? Näihin liittyvät määrärahat ovat huomattavasti suuremmat verrattuna KEU-kuntien nykyisiin hankintamäärärahoihin.
- **Kotoutumisen palveluprosessit** on tarkasteltava uudelleen toimijoiden vaihtuessa. Kunnan moninainen rooli JTYP-lainsäädännön ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain tehtävissä luo paljon uudelleenmääriteltävää etenkin siihen, miten tuleva työllisyysalue haluaa toteuttaa koto-lain piirissä olevien työnhakijoiden palveluprosessia TE2024-palvelukokonaisuudessa.
- **Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa** korostuu TE2024-palvelukokonaisuutta valmisteltaessa. Palveluita ei ole nykyisinkään riittävästi tarjolla suhteessa pitkään työttömänä olleiden palvelutarpeisiin. Kunnille tulee vastuu asiakkaiden työttömyysetuuksista, mutta liian vähäisesti tarjolla olevien palvelujen järjestäminen tapahtuu jatkossa hyvinvointialueella.
- Yritysten työvoima- ja liiketoiminnan kannatuskysymyksiin kytkeytyvät **elinvoimapalvelut** linkittyvät heikoimmin TE2024-palvelukokonaisuuden valmisteluvaiheeseen. Näissä kyse on pitkälti työnantajille tarjolla olevista palveluista, joissa valmistelussa on vain varmistettava, että työnantajat saavat tietoa näistä tarjolla olevista palveluista.

Vento & Pernu työllisyys Oy

www.tyollisyys.fi

Heikki Vento

heikki.vento@tyollisyys.fi

044 796 7898

Linked

linkedin.com/in/heikki-vento

Eetu Pernu

eetu.pernu@tyollisyys.fi

044 796 7904

Linked

linkedin.com/in/eetupernu